

**ТОҚАЕВ
ТОҚАТЕРІН АЙТТЫ**
Шымкенттің экс әкімі енді ұзақ
демала берсе болады...

2-бет

**БАСТЫ БАҒЫТ –
АЛАШ АМАНАТЫНА
АДАЛДЫҚ**

4-бет

**ПОЧЕМУ В КАЗАХСТАНЕ
НЕЛЬЗЯ СТРОИТЬ АЭС**

11-бет

ҚАЗАҚ ҮНІ

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ - САЯСИ АПТАЛЫҚ

www.qazaquni.kz

qazaquni2000@gmail.com

2000 жылғы 11 тамыздан шыға бастады

№31 (849), 3.08.2019-13.08.2019

ТЕЛЕГЕЙ ТЕҢІЗ ТЕБІРЕНІСТЕР АҚЫНЫ

Мен Төлеген ағаны өмірімде бір-ақ рет көрдім. Ол кезде мен Қазақ телевидениесінің жаңалықтар редакциясында қатардағы редактор боп қызмет істеп жүргем-ді... Төлеген ақынның атағы ауыздан ауызға өтіп, әсіресе, жастардың құрметіне әбден бөленген кезі еді.

8-9
бет

ЛАУАЗЫМДЫЛАР ҚЫЗМЕТІНЕ ХАЛЫҚТЫҢ ӨЗІ БАҒА БЕРСІН

Бүгінгі әңгімемізге арқау болған кадрлық тағайындаулар жүйесіне қалай тәртіп орнатуға болады? Біріншіден, ол алдында айтқанымыздай, маманның біліктілігі мен іскерлігіне байланысты болғаны жөн. Ең бастысы – адал қызмет етуге деген шынайы ниеті ескерілуі қажет. Екіншіден, олардың қызметіне бағаны халықтың өзі беруі керек. Билік өзі тағайындаған қызметкердің кемшілігін халық алдында ашып көрсетуге ешқашан тырыспайды. Өйткені, бұл олардың да кемшілігі, жіберген ағаттығы болып табылады. Ал, біздің билік өз қатесін ешқашан мойындап көрген емес, мойындамайды да. Сондықтан, қоғам, халық тарапынан бақылау қолға алынғаны дұрыс. Бұл жерде жаңадан құрылған Ұлттық қоғамдық кеңеске сенім артқанымыз жөн.

3
бет

ИСЛАМДАЙ АДАЛ АЗАМАТТАРДЫҢ ЖАЗЫҚСЫЗ ЖАЗАЛАНУЫНА ҚАРСЫМЫЗ

Белгілі қоғам қайраткері, Қостанай облысының құрметті азаматы Кәкімжан Кәрбозов Ислам Әбішев ісіне қатысты пікірін айтты. «Қазақ үні» редакциясының поштасына келген аудио жазбада Кәкімжан Кәрбозов Ислам Әбішевтің ісін әділ қарауды сұрап, оның ел игілігі үшін атқарған істеріне тоқталды.

6
бет

ИСТИННОЕ ЛИЦО ПЬЯНСТВА: необходимо ужесточение законодательства

Люди курят, пьют, неправильно питаются, ведут нездоровый образ жизни и т.д. Но при этом хотят быть здоровыми, не болеть и долго жить. Как это связано? Получается, курение, алкоголь ценнее, чем здоровье, долголетие?! Или не ценят жизнь? Или многие не знают в полной мере о вреде алкоголя и курения, и выбирают свой способ отравления собственного организма?

10
бет

ТАНЫЛМАЙ КЕЛГЕН ТАУ ТҮЛҒА

НЕМЕСЕ МЫРЗАШӨЛДІҢ
МЫРЗАХАНЫ АТАҢҒАН
ПОШАНОВ ТУРАЛЫ СӨЗ

14
бет

ЕЛІМІЗДІҢ МӘДЕНИ-РУХАНИ ДАМУЫНА НАЗАР АУДАРЫЛДЫ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстанның театр қайраткерлері одағының төрағасы Тұңғышбай Жаманқұловты қабылдады.

Кездесу барысында Мемлекет басшысына Қазақстанның ұлттық театрларының жай-күйі, кинематография саласының жағдайы туралы мәлімет берілді. Тұңғышбай Жаманқұлов Қазақстан Президентіне өңірлердегі театрлардың шығармашылық жағдайы, Т.Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясындағы жас мамандарды дайындау барысы және басқа да мәселелер туралы баяндады. Сонымен қатар, кездесуде

Қазақстанның театр қайраткерлері одағының мәртебесін арттыру мәселесі де сөз болды. Қасым-Жомарт Тоқаев театр және кино өнері еліміздің мәдени-

рухани дамуында айрықша рөл атқаратынына назар аударды. Сондықтан, осы салалардың дамуына ерекше көңіл бөліп, әрдайым қолдау білдіретінін атап өтті.

НЕСИЕ ЖҮГІ ЖЕҢІЛДЕЙДІ

Қостанай облысында азаматтардың борыш жүктемесін азайту бойынша шаралар қыркүйек айында іске асырылады. Бұл туралы журналистермен өткен брифингте ҚР Ұлттық банк Қостанай филиалының директоры Жомарт Қажрахимов мәлім етті.

ҚР Ұлттық банкінің мәліметінше, елімізде несиелерін жаба алмай, қарызға батқан тұрғындар саны бес жүз мыңға жеткен. Осы орайда, ҚР Президенті Қ.Тоқаев халықтың осал топтарының несиесін жабуды тапсырған болатын. Қостанай облысында азаматтардың борыш жүктемесін азайту бойынша шаралар кешенді түрде жүзеге асырылады. «Жеңілдіктер көпбалалы отбасылар, асыраушысынан айры-

лу жағдайына байланысты төлем алатындар, мүгедек балалары бар ата-аналар, атаулы мемлекеттік әлеуметтік көмекке ие аналар, жетім балалар, ата-анасынан көмелеттік жасқа дейін айырылған, жиырма тоғыз жасқа толмаған, ата-ананың қамқорлығынсыз қалған балаларға беріледі. Президент Жарлығының басты мақсаты – қиын жағдайға тап

болған азаматтарға көмектесу, оларға өздерінің отбасыларының қаржылық ахуалын айтарлықтай жақсарту. Республика бойынша 243 тұрғынның несиесі өтелсе, тағы 197 мың адамның қарызы жартылай төленеді», – деді Жомарт Қажрахимов. Бұл мақсатқа республикалық бюджеттен 88,5 млрд теңге сомасында қаражат бөлінді. Жарлықты іске асыру мақсатында Үкімет пен Ұлттық банк азаматтардың берешегін өтеу тетіктерін әзірлеп, тиісті ережелер қабылдады. Атаулы қаржылай көмек ретінде жоғарыда аталған санаттағы азаматтар үшін мемлекет екінші деңгейлі банктер мен шағын қаржы ұйымдарынан алынған жалпы мөлшері 300 мың теңгеге дейін негізгі несиені толығымен өтейді.

ТҮТҚЫНДАРДЫ АЗАПТАУ ТОҚТАТЫЛА МА?

ҚР Ішкі істер министрі Ерлан Тұрғымбаев Алматы облысы Заречный кентіндегі ЛА 155/8 түзету мекемесіндегі азаптау туралы пікір білдірді.

«Әзірге мекеме ішінде түсірілген 40 бейнежазба мен аудиофайл тексерілді. Оның екеуінде сотталушыларға қатысты қинау фактісі байқалады. Қалғандарында түрме қызметкерлері өз қызметін асыра пайдаланған және колония әкімшілігінің тұтқындарды ұстау режимін бұзған», – деді Ерлан Тұрғымбаев Үкіметте тілшілерге берген сұхбатында. Оның айтуынша, қазіргі уақытта тергеу жұмыстары жүріп жатыр. «Алдағы екі тәулікте сот арқылы бұлтартпау шарасы қолданылады деп ойлаймын. Бұл оқиға біздің қылмыстық-атқару жүйесіндегі маскара жағдай болып отыр. Жақында ғана пенитенциарлық жүйемен тікелей айналысатын халықаралық сарап-

шылардың, үкіметтің емес ұйымдардың қатысуымен жүйе жұмысын жақсарту үшін форум өткізіп едік», – деп атап өтті министр. Сонымен бірге, ол мұндай оқиғалардың алдын алу шаралары жөнінде айтып берді. «Өзге мекемелерде Заречныйдағы оқиға қайталанбауы үшін ұлттық превентивті механизм ұйымымен және азаматтық қоғаммен бірлесіп, азаптау фактісі болған мекемелерге тексеру жүргіземіз», – деді Е.Тұрғымбаев. Бұған дейін әлеуметтік желілерде формадағы адамдардың тұтқынға жәбір көрсетуі туралы видео тараған еді. Бейнежазба қоғам наразылығын тудырды. Салдарынан колонияның 7 қызметкері жұмыстан шығарылды.

ТОҚАЕВ ТОҚЕТЕРІН АЙТТЫ ШЫМКЕНТТІҢ ЭКС ӘКІМІ ЕНДІ ҰЗАҚ ДЕМАЛА БЕРСЕ БОЛАДЫ...

Әлеуметтік желіден түспей қойған Шымкенттің әкіміне Лондоннан қайтудың қажеті болмай қалды... «Қазақстанда жұмыс істеп, Лондонда демалу керек» – деп, шырайлы Шымқаласын демалатын орынға айналдыруды ұмытып кеткен Ғабидолла мырзаның енді алаңсыз ұзақ демала беруіне әбден болады...

Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың жарлығымен Ғабидолла Әбдірахымов қызметінен босатылды.

Президент әкімшілігі басшысы Қырымбек Көшербаев: «Мемлекет басшылығы Әбдірахымовқа сенім көрсетіп еді. Бірақ ол сенім кредиті бітті! Өйткені, мемлекет Арысты қалпына келтіруге және Түркістанды түлетуге кірісіп жатқанда әлеуметтік желі мен интернеттен түспей қойған Әбдірахымовтың тәртібі мемлекет басшылығының сенімін ақтамады» – деді. Сонымен қатар, Қырымбек Елеуұлы жиында лауазымды шенеуніктерге «Халықтың қожайыны емес, қызметшісі екендіктерін ұмытпауды» қатаң түрде ескертіп қойды.

Сонымен, Тоқаев тоқетерін айтты! Көшербаев көшелі сөзін кесіп сөйледі! Енді әкімдер мен министрлеріміз жауапты орында отырса да, «зың-зың» деп, көше жүгермектерінің сөзіне жүгінуге құмарлықты, ел тайлы-таяғымен Арыста жұмыс істеп жүргенде алыста жүріп демалу туралы ақыл айту секілді арзан да, жеңіл пиарларды доғаратын болды!

Әрине, Шымқаланың экс-

әкімінің қоғамдық көлікпен, тіпті велосипедпен жүру секілді халыққа жақындағы келген қадамдары аз болмағанын да айта кетуді ұмытпаймыз. «Қазақ үні» газеті Әбдірахымовтың әкім ретіндегі әрекеттерін негізінен қолдап келе жатқанмен, екі рет қатты сынап алған болатын. Біріншісі, «Шымкенттегі мектептерге жетіспейтін орыс тілі пәні мұғалімдерін Ресейден алдырып, пәтер береміз» дегеніне қарсы шыққан едік. Екіншісінде Лениннің ескерткішін қайта қалпына келтіруге 102 миллион теңге бөлінгенде: «Шымкентте Лениннің емес Әлихан Бөкейханның ескерткіші тұруы керек» – деп мақала жазғанбыз.

Еліміздегі үшінші мегаполис – Шымкент қаласының тізгінін қолына алған Ерлан Айтахановқа зор жауапкершілік жүктеліп отырғаны анық. Іскерлігі мен білім-білігі, көсемдігі мен шешендігі аңызға айналған Қуаныш Айтахановтай айбарлы әкенің тәлім-тәрбиесін көрген Ерекеннің енді нағыз сыналар шағы келіп тұр! Ой ордасы – Отырар ауданын дамытуға еңбегі сіңген, екі рет Оңтүстік Қазақстан облысы әкімінің орынбасары болған тәжірибесі бар Ерлан Қуанышұлына енді «Ер екендігі білейін, Шымкентті басқарып көрші» деген Бердібек Сапарбаевтан қалған сөздің салмағын көтеріп шығуға тура келеді. Жаңа әкімге жауапкершілігі зор жұмыста сәттілік тілейміз.

Қазыбек ИСА
«Қазақ үні»

ҚАЖЫЛЫҚ САПАРЫ БАСТАЛДЫ

Биылғы қажылық сапар басталып, төрт жүзге жуық қазақстандық қажылық парызын өтеу үшін Алматы әуежайынан Сауд Арабиясына ұшып кетті.

«Қажы болу – оңай ғибадат емес. Бұдан да маңызды мәселе – қажы болып өмір сүру. Қажы деген сөздің тағы бір мағынасы ешқашан жамандықтарға жоламау дегенді білдіреді. Қажылық жасау рәсімдері санаулы күндерде аяқталады. Ал «қажы» атанып қалу – өмір бойы жалғасады. Қажы болу – қажылық сапарынан соң таптаза паракты еш кірлетпеуге тырысу, ғибадатта қайратты болу, үлгілі

мұсылман болу, жасаған тәубені қайта бұзбау, үдеге адал болып, сөздің үдесінен шығу деген сөз», – деді Қазақстан мұсылмандары діни басқармасының төрағасы, Бас мұфти Серікбай қажы Ораз сапарға шығарып салу рәсімінде. Еске сала кетсек, биыл елімізден 3200 адам қажылық парызын өтемекші.

МЕМЛЕКЕТТІК ГРАНТ ИЕГЕРЛЕРІ БЕЛГІЛІ БОЛДЫ

Мектеп бітірушілер асыға күтіп жүрген 2019 жылғы мемлекеттік білім гранты иегерлерінің толық тізімі жарияланды.

Сонымен биылғы 2019-2020 оқу жылына 53 785 грант бөлінді. Ал оған ие болу үшін арнайы конкурста 64 452 түлек қатысып бағын сынаған екен. Кімнің жұлдызы онынан туғанын жарияланған тізім бойынша анықтай алады. Мемлекеттік тапсырыстың жалпы көлемінің 47%-дан астамы инженерлік, өңдеу және құрылыс, IT-технологиялар саласына бөлінген. Сондай-ақ, ҚР Білім және ғылым министрлігі абитуриенттердің жекелеген санаттарына қанша грант бөлінетінін жариялаған еді. ҚР БҒМ баспасөз қызметінің мәліметінше, байқау нәтижесін Ұлттық тестілеу орталығы, «Egemen Qazaqstan», «Казахстанская правда» сайттарында және «Байқаудың нәтижесін біл» телеграм-боттан көруге болады.

Құдайға шүкір, біздің елімізде лауазымды қызмет орындары жетіп артылады, тіпті тым көп. Президент аппараты, ең жоғары атқарушы билік орны болып табылатын Министрлер кабинетіне қарасты ондаған министрлер, қаптаған салалық департамент басшылары, облыс, қала, аудан, ауылдық әкімдері мен оның мыңдаған орынбасарлары болып жалғасып кете береді, кете береді. Өткен жылғы халықаралық ресми деректер бойынша, Қазақстанның 18 миллион халқына шаққанда 100 мыңға жуық шенеунік келеді екен. Былайша айтқанда, әрбір 180 адамға бір шенеунік басшылық жасайды. Бұл дегеніңіз – жұмыс істейтіндердің кем дегенде 21 пайызы шенеуніктерден тұрады деген сөз. Қазақша айтқанда, әрбір 4-5 қосшыға – бір басшы. АҚШ пен Германияда аталмыш көрсеткіш – 14, Қытайда – 9, көптеген сала бойынша жан-жақты дамыған Жапонияда – 8 пайыз ғана. Бұл нені көрсетеді?..

ЛАУАЗЫМДЫЛАР ҚЫЗМЕТІНЕ ХАЛЫҚТЫҢ ӨЗІ БАҒА БЕРСІН

Саны бар да сапасы жоқ, басшылықта жылдар бойы түк бітірмей жүрген лауазымдылар туралы, олардың халыққа шынайы қызмет етуге таза ниетінің жоқтығы жайында «Қазақ үні» газеті талай жылдан бері көзге шұқып көрсетіп, жазып келеді. Таптауырын тақырыпқа қайта оралуға бұл жолы Шымкент қаласының әкімі Ғабидолла Әбдірахымовтың қызметінен алынуы түрткі болды. Жоқ, біз Шымқаланың экс-әкімін қолдап-қорғау мақсатында немесе қаралау үшін емес, еліміздегі барлық деңгейдегі әкімдер мен министрлердің бәріне де тікелей қатысы бар ортақ мәселе болғандықтан, қайта әңгіме қозғамақпыз. Кезінде Ғ.Әбдірахымовтың жақсы істерін жария етіп, кемшіліктерін де сынап жазған болатынбыз.

Ресми таратылған мәліметтер бойынша ҚР Президенті Әкімшілігінің басшысы Қырымбек Көшербаев Шымкенттің бұрынғы әкімі Ғабидолла Әбдірахымовтың отставкасы туралы өз пікірін білдірген екен. Оның айтуынша, Ғ. Әбдірахымов халық алдындағы жауапкершілігін толық түсінбей-ақ қойыпты. «Ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев айтқандай, қазіргі басты міндет – халықтың сенімі, халық пен билік арасында диалог орнату. Өздеріңіз жақсы білесіздер, Ғабидолла Әбдірахымов ел билігінен қолдау тауып, таудай сенім арқалады. Оны еліміздегі ең лауазымды әрі жауапты қызметтерге тағайындады. Өкінішке қарай, мұны өзі жеткілікті түрде ұғынған жоқ», – деді Қырымбек Көшербаев Шымкент қалалық мәслихатының сессиясында ордалы топтың алдында. Президент Әкімшілігінің жетекшісі экс-әкімнің ұнамсыз қылықтарын атап, тізіп те бергенге ұқсайды. «Оның қылықтары БАҚ пен әлеуметтік желілерде егжей-тегжейлі жарияланып жүрді. Мұның бәрі дәл қазіргі уақытта – халық мемлекет қолдауына мұқтаж болып отырғанда, Арыс енді ғана еңсесін тіктеп, Түркістан жаңарып, еліміз жаңа заманның сын-қатеріне жауап іздеп жатқанда болды. Бұл – Мемлекет басшысының тапсырмаларына кереғар, биліктің абыройын түсіретін жағдай. Бүгінде Ғабидолла Әбдірахымовқа артылған сая-

си сенім шегіне жетті. Халық биліктің барлық тармағының адал жұмысына лайық. Осыған байланысты, өңір басшылары халыққа қалтқысыз қызмет етіп, өздерін келісті ұстауы керек», – деп түйіндепті сөзін Қырымбек Көшербаев. Дұрыс, дөрекі сөйлеп, халыққа қиянат жасауға болмайды. Бұл жағынан Көшербаев мырзамен толықтай келісуге болады. Бірақ Әбдірахымовтың қызметін қайта-қайта көтеріп, лауазымды орындарға тағайындаумен болған жоғары жақтағы басшылар бұған дейін қайда қарап отырған? Маманды лауазымды орынға тағайындамас бұрын оның біліктілігі, іскерлігі, адами қасиеттері мен мінез-құлқы алдымен қарастырылуы керек еді ғой. Бұны да міндетті түрде Бұқаралық ақпарат құралдары көрсетіп жазып отыруы керек пе? Олай болса, жауапты қызметке мамандарды дұрыс іріктеу алмаған жоғары жақтағылар не бітіріп отыр?

Ал, қызметінен босатылған Ғабидолла Әбдірахымов болса желідегі парақшасында өзіне сенім білдірген шымкенттіктерге алғысын білдіріпті. «Құрметті Шымкент қаласының тұрғындары! Қымбатты достар! Мен үшін Шымкент қаласының әкімі болып жұмыс істегенім – үлкен мәртебе және мақтаныш. Осындай мүмкіншілік берген Елбасымызға, Президентімізге алғыс айтамын. Қолдан келгенше, қаланың дамуына әріптестермен бірге атсалыстым. Мен Шымкент халқына өте ризамын. Сіздер әрқашан мені қолдадыңыздар. Өзімді өте бақытты адам ретінде сезініп жүрдім. Әр нәрсенің соңы болады бұл өмірде. Жаңалықтар да болады. Жаңадан келген қала басшысына сәттілік тілеймін. Барлықтарыңызға үлкен алғыс айтып, басымды иемін. Аман болыңыздар. Шымкент жайнап берсін!», – деп жазып Ғабидолла Әбдірахымов Instagram парақшасына. Экс-әкімнің мына сөзіне қарап «халық алдындағы жауапкершілікті толық түсінбеді» – деп айтуға аузың бармайды. Халқының алдында бас ие білу біліктіліктің белгісі, онысына да шүкіршілік дейміз. Орнынан кеткен талай әкімдерді көргенбіз, тұрғындар алдында ләм-мим деуге жарамай, үн-түнсіз кете барған.

Осы жерде мына мына бір қалыптасқан жаман әдетті де айтпай кетуге болмайды. Өздеріңіз

де ондаған жылдар бойы байқап жүргендеріңіздей, біздің лауазымдылар көпшілік алдында сөз сөйлеу үшін мінберге шыға салысымен мемлекет басшысына немесе өзге де басшыларына жағынудан бастайды. Ондаған жылдар бойы олардың сөзінің басы «Елбасының тапсырмасымен, Елбасының арқасында...» деумен келсе, енді «Мемлекет басшысы Қ-Ж. Тоқаевқа» ойысып алды. Бұл жағымпаздықтың бірінші белгісі. Олардың мына

ды, тамыр-таныстық, туған-туыскандық жүйе қалыптасып, әбден тамырланып алған. Тіпті, қызметке пара беріп орналасу да жиі орын алатыны бар. Бұл туралы мерзімді баспасөзде жазылып, телеарналарда айтылып та жүр. Бұл заңға қайшы, қылмыстық іс болып саналады. Оны қадағалаушы, анықтауға тиісті құзырлы орындар бізде жеткілікті. Бірақ олардың жұмысы осы күнге дейін нақты нәтиже беріп көрген емес. Түрлі заң бұзушылыққа, әсіресе, жүгенсіз кеткен жемқорлыққа қарсы елімізде «Қырамыз, жоямыз!» деген сансыз бағдарламалар қағаз жүзінде қалды.

Бірмысал келтіре кетейік. «Басшыларды қолдастындағылардың

сөзіне қарасак, Ебасы болмаса, президент болмаса қазақ халқы күнін көре алмай қаңғырып кететін сияқты көрінеді. «Халық мүддесіне орай, халықтың талабы бойынша» десе ауыздары қисайып қала ма? Елдің, жердің негізгі заңды иесі қазақ халқы емес пе? Қолдан «құдай» жасауға біз неге әуеспіз? Ата заңымыз бойынша президенттің өзі халыққа қызмет етуге міндетті. Сол үшін ел алдында оған адал қызмет етуге ант қабылдаған жоқ па? Сонда қалай болғаны, мемлекет басшысы айтпаса министрлер, әкімдер және өзге де басшылар ештеңе істемейтін болғаны ғой. Ашығын айтсақ, шынында да солай болып отыр. Жоғарыдан тапсырма болмаса қазіргі басшылар өз басымен ойластырып бір де бір тың іске кіріспейді. Арнайы бағдарлама енгізбесен қимылдамайтын робот секілді. Жергілікті аймақтағы немесе белгілі бір саладағы жағдайды саралап, одан қорытынды жасап, тұйықтан шығудың тиімді, нақты жолын өз беттерінше іздестіруге, соған байланысты батыл қадам жасауға басшылардың басым бөлігі қауқарсыз. Өйткені олар – қорқақ, біліксіз. Сондықтан, өзінше лауазымы жоғарыларға жалтақтап, жағымпазданып, осындай әдіспен қайткен күнде де қызметін сақтап қалуға бейім тұрады. «Халқыма адал қызмет етіп, елімнің гүлденуіне барынша үлес қосайын», – деген ой олардың түсіне де кірмейді.

Көпшіліктің, оның ішінде біздің қалың оқырмандарымыздың ойынша, біздегі лауазымды қызметке тағайындауларда мамандардың біліктілігі мен іскерлігіне назар аударылмай-

жемқорлығы үшін жауапқа тарту – ұжымда тәртіп орнатудың ең жақсы жолы» – деп мәлімдеді ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі төрағасының бірінші орынбасары Олжас Бектенов жақында ғана өткен Ауыл шаруашылығы министрлігінің алқалы кеңесінде. «Президенттің басшылардың жауапкершілігін күшейту туралы талабын білесіздер. Аталмыш талап – басшыларды ұжымда тәртіп орнатуға ынталандырудың ең жақсы факторы», – деген Олжас Бектенов аталмыш норманы заңнамалық негізде бекіту жұмыстары жүргізіліп жатқанын атап өтті. «Бұл мәселені Парламентте шешетін боламыз. Алдағы уақытта осы бағыттағы жұмыс күшейтілетін болады. Яғни, кез келген қызметкер жемқорлық бойынша жауапқа тартылса, басшысының жауапкершілігі туралы мәселе қоятын боламыз. Біз ол үшін барлық тетіктерді іске қосамыз. Әр басшы өз ұжымында жемқорлықтың алдын алу бойынша түсіндіру жұмыстарын жүргізуі тиіс. Күн сайын қарамағындағы адамның қызметте де, жұмыстан тыс уақытта да немен айналысатынын біліп отыруы қажет. Ұсақ бассыздықты елемей – үлкен жемқорлыққа жол ашады. Егер сізге мемлекеттік қызметтегі мансап жолыңыз қымбат болса, табысқа жеткіңіз келсе, қарамағыңыздағы қызметкерлерге ие болуыңыз керек. Бұған барлығыңызды шақырамыз», – деді Олжас Бектенов. Әдемі айтылған ой. Бірақ, тағы да сол «Президенттің басшылардың жауапкершілігін күшейту туралы талабын білесіздер...» – деп басталған бұл мәлімдеменің

қаншалықты нәтижелі болары белгісіз. Тек тағы да жалаң ұран болып қалмаса жарағаны. Бәлкім осы жолғы жобалары нақты іске асса, қарамағындағы былықты көрмейтін министрлер мен аймақ басшылары ұйқыдан оянып, қимылға көшетін болар. Халық есебінен 50 миллион теңгелік қымбат баспана сатып алған Павлодар қаласы әкімдігі сияқты қылмыстық істерге тосқауыл қойылады деп үміттенеміз. Бүтпей жемқорлық фактілерін көптеп келтіруге болады. Орынбасарлары жемқорлыққа салынған министрлер мен әкімдердің осы күнге дейін біреуі де жазаланған емес. Өзіне бекітілген аймақта немесе саладағы тұрақты орын алып жатқан жемқорлықтың басшыларға мүлдем қатысы жоқ сияқты. Басшы болған соң оны білмеуі мүмкін емес. Демек, біздегі басшылар қарамағындағылардың қолымен от көсеп отыр деп нық сеніммен айтуға болады. Рас, жемқорлыққа қатысты бірқатар қылмыстар ашылып жатыр. Бұл орын алған қылмыстың болмашы бөлшегі ғана. Шын мәнінде жемқорлық көлемі бұдан жүздеген есе көп. Ең бастысы, соны қадағалаушы органдардың өздері таза болуы керек.

Бүгінгі әңгімемізге арқау болған кадрлық тағайындаулар жүйесіне қалай тәртіп орнатуға болады? Біріншіден, ол алдында айтқанымыздай, маманның біліктілігі мен іскерлігіне байланысты болғаны жөн. Ең бастысы – адал қызмет етуге деген шынайы ниеті ескерілуі қажет. Екіншіден, олардың қызметіне бағаны халықтың өзі беруі керек. Билік өзі тағайындаған қызметкердің кемшілігін халық алдында ашып көрсетуге ешқашан тырыспайды. Өйткені, бұл олардың да кемшілігі, жіберген ағаттығы болып табылады. Ал, біздің билік өз қатесін ешқашан мойындап көрген емес, қойындамайды да. Сондықтан, қоғам, халық тарапынан бақылау қолға алынғаны дұрыс. Бұл жерде жаңадан құрылған Ұлттық қоғамдық кеңеске сенім артқанымыз жөн.

Тақырыбымызды түйіндеп келе, оның тұздығы ретінде мына бір анекдотты назарларыңызға ұсынғанды жөн көрдік. Оны кім қалай түсініп, кім қалай қабылдайтыны әркімнің өз еркінде.

Бірде Түркияның халықаралық әуежайында кешіккен ұшақтарын күтуге тура келген қазақ пен жапон азаматтары кездесіп қалады. Уақыт өткізу үшін өзара әңгіме қозғалады. Экономикасы мықты дамыған ертегідей Жапон елін естуі бар қазақ жапондыққа: «Сіздер дамыған қуатты елсіздер, біздің қазақтармен салыстырғанда жапондықтар шетінен ақылды шығар?» – деп сұрайды. «Кешіріңіз, керісінше қазақтарда ақылды адамдар анағұрлым көп» – дейді жапондық қазақты күтпеген жерден таңғалдырып. «Қалайша?! Олай болса Қазақстан қарыштап дамып, Жапонияны неге басып озбайды? Құпия болмаса осы жағын түсіндіріп беріңізші!» – дейді қайран қалған қазақ. «Оның ешқандай құпиясы жоқ. Бізде тоғыз ақымақ адамға бір ақылдыны бастық етіп сайлайды. Ал сіздер тоғыз ақылдыға бір ақымақты бастық қылып қоясыздар», – деген екен жапондық. Осы бір әзіл әңгіменің астарында біз көре алмай жүрген ақиқат жатқан жоқ па?..

Зейнолла АБАЖАН

АҚЖОЛДЫҚТАР АРЫСТЫҚТАРҒА КӨМЕК КӨРСЕТТИ

«Ақ жол» партиясы Арыстағы жарылыстан зардап шеккен көпбалалы отбасыға қаржылай көмек көрсетті.

«Ақ жол» партиясының Шымкент қалалық филиалының төрағасы А.Абжанов Арыс қаласында болған жарылыстың салдарынан зардап шеккен көп балалы ана Мейрамкүл Байгүбеноваға «Ақ жол»

партиясының облыстық және қалалық филиалдарының атынан қомақты қаржыны қолма-қол табыстады.

Өз кезегінде М.Байгүбенова «Ақ жол» партиясына шексіз ризашылығын білдірді.

«Ақ жол» партиясының Шымкент қалалық филиалы

ХАЛЫҚ ҚАЛАУЛЫСЫ ҚҰРЫЛЫС КӘСІПОРНЫНДА

Мәжіліс депутаты Меруерт Қазбекованың Ақмола облысындағы жұмыс сапары Бұланды ауданындағы іргелі құрылыс материалдарын әзірлейтін «Politerm» кәсіпорнында жалғасты.

Кәсіпорын директоры Жасұлан Мұхаметжанов зауыттың бүгінгі тыныс-тіршілігімен таныстырып, алдағы уақыттағы жоспарларымен бөлісті. Осыдан екі жыл бұрын пайдалануға берілген кәсіпорын бірқатар нарықтық экономиканың қиындықтарына байланысты жұмысы тұралап, өнім шығаруын тоқтатқан еді. Жақында аталған кәсіпорынның бойына қайта қан жүгіріп, зауыт құрылыс ғимараттарына таптырмас минералды жылытқыш плиталарын одан әрі де шығаратын болды. Зауыт басшысы сапалы өнімнің алғашқы легі осы

айдың 22 күні шыға бастайтынын қуанышпен жеткізді. Өнімнің негізгі шикізат көзі базальт деген тастан жасалатынын жеткізген Жасұлан Мұхаметжанов өнімнің экологиялық таза өнім екенін алға тартты. Осыған дейін жүзден астам адамға екі қолға бір күрек тауып берген, кәсіпорынның бұрынғы жұмысшылары күнкөріс қамымен басқа кәсіпорындарға, кейбірі Елордаға табыс табуға кеткенін жеткізген басшы алдағы уақытта тұрақты жұмыс істейтін кадрларды қабылдаудың және оларды үйрету жұмыстары жүргізілетінін хабарлады.

Зауыт басшысы Мәжіліс депутатына кәсіпорынның жұмыс ауқымының кеңеюіне мүмкіндік бермей отырған кедергілерді айтып берді. Атап айтқанда, зауыт еліміздің қарапайым өнімдері тізіміне өтсе, бұл мәселе шешімін табатын көрінеді. Сондай-ақ, зауыт басшысы шикізаттың өз жерімізден табылса да, Ресейден алуға мәжбүр болып отырғанын да жасырмады. Макинск қаласының іргесіндегі карьерде қажетті шикізат болғанымен, аталған жер «Көкшетау мемлекеттік ұлттық табиғи паркінің ішінде орналасқандықтан, шикізатты ала алмай отырғанын көрсетті. Ал Ресейден тасымалдау қыруар шығынға ұшыратып, өнімді қымбаттатады.

Аталған мәселелерді өзінің күн тәртібіне алынатынын жеткізген Меруерт Айтқажықызы мәселенің шешімін табуға өз тарапынан ықпал ететініне уәде берді.

«Ақ жол» партиясының Ақмола облыстық филиалы

ДЕПУТАТ СОЛТҮСТІКТЕГІ ЖҰРТШЫЛЫҚПЕН ЖҮЗДЕСТІ

«Ақ жол» партиясының парламенттік фракциясының мүшесі Кеңес Абсатиров Солтүстік Қазақстан облысының халқымен кездесті. Жұмыс сапары барысында депутат облыстағы 2 ауданға барып, 7 кездесу өткізді: Есіл орталық аудандық ауруханасы, «Азия Торанғұл» машино-тракторлық шеберханасы, Торанғұл орта мектебі және т.б.

Абсатиров азаматтарды Қазақстанның солтүстігіне көшіру бойынша меслекеттік бағдарламаның жүзеге асырылуына, оларды жұмыспен қамту, мемлекеттік

қолдауға байланысты сұрақтар қойды. Мектеп ұстаздарымен депутат мұғалім жалақысы, елдегі білім беру жүйесінің өзгерістері бойынша әңгімелесті.

Кеңес Абсатиров сайлаушыларға «Ақ жол» партиясының парламенттік фракциясының жұмысы, Мәжілістің заң шығарушылық қызметі туралы айтып, әңгімелесушілердің сұрақтарына жауап берді.

«Ақ жол» партиясының Солтүстік Қазақстан облыстық филиалы

КӨП БАЛАЛЫ АНАЛАРҒА КЕҢЕС БЕРІЛДІ

«Ақ жол» партиясының Ақмола облыстық филиалының бастамасымен көп балалы аналарға ақыл-кеңес беру мақсатында арнайы семинар жиыны өтті.

Семинарды кіріспе сөзбен ашқан филиал төрағасы Бакыт Смағұл елімізде аса өзекті болып отырған көп балалы аналар мәселесі жөнінде ойларын ортаға салып, шара барысында қозғалатын жайларды атап өтті. Шараға «Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» Ақмола облыстық филиалының маманы Әсет Боранбаев, Көкшетау қаласының жұмыспен қамту орталығының кеңесшісі Арнагүл Достяхина, көп балалы аналар, демеушілер мен қалалық және облыстық бұқаралық ақпарат құралдарының өкілдері қатысты.

Семинар барысында «Тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» акционерлік қоғамы Ақмола

облыстық филиалының маманы Әсет Боранбаев мемлекеттік тапсырыс арқылы іске қосылғалы отырған «Бакытты отбасы» арнайы бағдарламасы жөнінде баяндады. Аталған бағдарлама көп балалы және тұрмыс жағдайы төмен отбасылардың баспаналы болуына септігін тигізетінін жеткізген банк маманы жуық арада банк 2 пайыздық несиемен пәтер беру бағдарламасына тоқталып өтті. Бұл мақсатқа мемлекет тарапынан 50 миллиард теңге бөлінбек. Бағдарлама ережесіне сәйкес айлық жалақысы ең төменгі күнкөріс деңгейінен (42500 теңге) аз кірісі бар көп балалы отбасылар, мүмкіндігі шектеулі балалары бар немесе толық емес отбасылар 10 миллион теңгеге дейінгі сомадағы жаңадан салынған немесе қайталама нарықтағы үй алуға мүмкіндік алады. Ол үшін жинақ депозитінде алуға ниетті баспананың он пайызы болуға тиіс екенін жеткізген

банк қызметкері алдағы уақытта аталған бағдарлама шеңберінде көптеген адамдардың баспаналы боларын атап көрсетті. Сондай-ақ, семинар барысында жұмыспен қамту орталығының маманы Арнагүл Достяхина сәуірдің бірінен бастап беріле бастаған атаулы әлеуметтік көмектің жай-жапсарына тоқталып өтті. Аталған әлеуметтік жәрдемақы отбасының асыраушысының жалақысы әрбір отбасы мүшесіне шаққанда 21 мың теңгеден аспауы тиістігін жеткізген маман аталған көмектің беру шарттарын толығырақ әңгімелеп берді.

Өз кезегінде көп балалы аналар «Тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» маманына және халықты жұмыспен қамту орталығының кеңесшісіне өздерін толғандырған сұрақтарын қойып оған тұшымды жауап алды. Жиын соңында облыстық филиалдың төрағасы көпбалалы аналарға сыйлық тапсырды.

БАСТЫ БАҒЫТ – АЛАШ АМАНАТЫНА АДАЛДЫҚ

«Ақ жол» партиясының Батыс Қазақстан облысы бойынша филиалының Облыстық кеңесінің мүшесі, тарих ғылымдарының кандидаты, тарих ғылымының қауымдастырылған профессоры, алаштанушы, Ж.Досмұхамедов атындағы «Қайраткер» қоғамдық қорының президенті Дәметкен Сүлейменова Башқұрстан мемлекетінің астанасы – Уфа қаласында іс-сапармен болды.

Профессор Сүлейменова «Дерек. Тарихшы. Саясат» атты халықаралық ғылыми конференцияға қатысып, «XX ғасыр басындағы қазақ халқының зиялы азаматы – Аспендияр Кенжеұлы Кенжин»

тақырыбында баядамасын ұсынды. Конференция барысында, Дәметкен Досмұханқызы отан тарихы, Алаш пен қазақтың ардақты ұлы, білікті дәрігер – Аспендияр Кенжин туралы баяндады.

XX ғасырдың басында қазақ ұлты Ресей патша үкіметінің отарлық саясатынан үлкен зардап шеккені белгілі. Сондықтан, ұлт зиялылары патша үкіметінің отарлық саясатына қарсы күрестің жаңа түрі – саяси күрес екеніне көз жеткізді. Көптеген оқыған қазақ интеллигенциясы Ресей жеріндегі саяси күрестің іс-тәжірибесін жинақтап, орыс мәдениетінің озық тәсілдерін үйреніп, жоғарғы оқу орындарында білім алып, қалың ұйқыдағы қазақ жұртын оятуға

бел шеше кірісті. Осындай оқыған қазақ зиялыларының бірі – Аспендияр Кенжин болатын.

Ғылыми конференциядан кейін алаштанушы Уфа қаласындағы Башқұрстан мемлекеттік архивінде болып, құнды әрі қажетті, тың материалдар іздестірді.

«Адам өз тарихын білмей, азамат болып қалыптаса алмайды, ал ұлт тарихын білмеу – надандық. Балаға ерте жастан бастап, тарихты оқытып, қазақтың қалай ел болғанын әрбір отбасы санасына сіңіріп отырса, мықты ел болатынымыз анық», – дейді ғалым.

«Ақ жол» партиясының Батыс Қазақстан облыстық филиалы

Біз төменде Ислам Әбіш бастаған бастамашыл топтың мемлекет пен қоғам алдындағы қордаланып қалған көп мәселені қалай шешу жайындағы Үндеуін жариялап отырмыз. Ауыл шаруашылығы Су комитетінің төрағасы лауазымын 2012 жылдан бері абыройлы атқарып келген Ислам Әбіштің «60 млн. теңге пара алды» деген айыптаумен наурыз айында жазықсыз қамауға алынғаны белгілі. «Жазықсыз» деп отырған себебіміз, тергеу орындары «парамен ұсталған» адамның айыптау қорытындысын әлі күнге жазып бітіре алмауда... Әділдіктің салтанат құрарына сенімі мол азамат тар қапаста да қарап отыра алмай, «бос уақытының мол» екенін пайдаланып, өзінің мол тәжірибесі мен білімін ескеп, ел экономикасын тұйықтан шығарып, әлеуметтік саланы сауықтырудың кешенді бағдарламасын жасауда. Мұқият оқып шығуларыңызды, ой-пікірлеріңізбен бөлісулеріңізді өтінеміз.

Редакциядан.

№1 ҮНДЕУ

ҚОҒАМДЫ ҚАНДАЙ МӘСЕЛЕЛЕР ТОЛҒАНДЫРАДЫ?

ОЛАРДЫ ТЕЗ АРАДА ЖӘНЕ ТИІМДІ ШЕШУДІҢ ЖОЛДАРЫ ҚАНДАЙ?

I. Халықтың көпшілік бөлігінің әлеуметтік жағдайының нашарлығы:

- баспананың жоқтығы;
- тұрақты жұмыстың жоқтығы;
- еңбекақының төмендігі;
- мұқтаж адамдарға берілетін жәрдемақының ең төмен деңгейлігі;
- инфляция.

II. Ауылдық жерлердегі инфрақұрылымдық нысандардың тозығы жеткендігі немесе олардың мүлде жоқтығы:

- орталықтандырылған ауыз су жүйелері;
- канализация;
- табиғи газ;
- ауыл ішіндегі және елді мекен аралығындағы жарамсыз жолдар;
- апаттық жағдайдағы және 3 ауысымды мектептер;
- ауылдық елді мекендердің ұсқынсыз келбеті.

III. Экономиканың шикізаттық бағыты. Шағын және орта бизнестің жеткіліксіз дамуы. Ұзақ мерзімге берілетін төмен пайызды несиелердің жетімсіздігі.

IV. Ішкі саяси мәселелер. Қоғамның демократиялануы.

V. Мемлекеттік және құқық қорғау органдарындағы сыбайлас жемқорлықтың көбеюі.

Біздің ойымызша, бұл бүгінгі таңдағы жедел шешімін табуға тиісті негізгі мәселелер.

Біздің өмір мектебінен өткен тәжірибелі ынталы топ АҚШ, Англия, Қытай және басқа шет елдерде білім алған жас мамандармен біріге отырып, аталған жәйттерді жедел шешудің жолдарын қарастырды.

Біздің ұсыныстарымыз!

I. Халықтың көпшілік бөлігінің әлеуметтік жағдайының нашарлығы:

1. Үш жыл аралығында кезекте тұрған әлеуметтік жағдайы төмен 200 мың отбасыны баспанамен қамтамасыз ету;

2. Жыл сайын 100,0 мың тұрақты жұмыс орнын құру.

3. 2021 жылдан бастап мұғалімдер мен дәрігерлердің еңбекақысын 2,0 есе көбейту.

4. 2021 жылға қарай ең төменгі жалақы деңгейін 150 мың теңгеге жеткізу.

5. 2021 жылдан бастап жәрдемақының барлық түрін 2 есе көбейту.

6. 2021 жылдан бастап инфляция деңгейін 1,5-2 пайыздық деңгейін қамтамасыз ету.

II. Ауылдық жерлердегі инфрақұрылымдардың тозығы жеткен нысандар немесе олардың мүлде жоқтығы:

1. Ел тұрғындарының бәрін 100 пайыз орталықтандырылған ауыз сумен қамтамасыз ету (3 жыл ішінде).

2. Барлық елді мекендерді толықтай газбен қамтамасыз ету (5 жыл ішінде).

3. Үш жыл аралығында 5,0 мың километр жергілікті жолдарды жөндеу.

4. Апатты жағдайдағы және үш ауысыммен оқытатын мектептер мәселесін толықтай шешу (3 жыл ішінде).

5. 1000 адамнан артық тұрғындары бар ауылдық елді мекендердің сырт келбетін еуропалық стандартқа сәйкестендіру (2 жыл ішінде).

6. 2023 жылға дейін барлық мұқтаж студенттерді жатақханамен толықтай қамтамасыз ету.

III. Экономиканың шикізаттық бағыты. Шағын және орта бизнестің жеткіліксіз дамуы. Ұзақ мерзімге берілетін төмен пайызды несиелердің жетімсіздігі:

1. Мал шаруашылығына 1 млрд. доллардан аса бюджеттен тыс инвестиция тарту (3 жыл ішінде).

2. Суармалы жерлерді өркендету үшін 3 млрд. АҚШ доллары көлемінде бюджеттен тыс инвестиция тарту; бұл ретте суармалы жерлер инфрақұрылымын бюджеттік қаржы есебінен салу керек.

3. Экспортқа бейімделген 300-ге жуық бейшикізаттық кәсіпорын ашу (3 жыл ішінде).

4. 2021 жылдан бастап орта және шағын бизнесті жылдық пайыздық мөлшерлемесі 4 пайыздан аспайтын несиелен жеткілікті көлемде қамтамасыз ету.

IV. Ішкі саяси мәселелер. Қоғамның демократиялануы:

1. 2021 жылға дейін халықтың әкімдіктер мен орталық мемлекеттік органдардың жұмысын бақылауының жариялы, қарапайым механизмін жасау.

2. Жыл сайын шығармашылық одақтарға гранттық негізде 25,0 млрд теңгеге жуық қаржы бөліп отыру.

V. Мемлекеттік және құқық қорғау органдарындағы сыбайлас жемқорлықтың көбеюі:

1. 2021 жылға дейін сыбайлас жемқорлықты 90 пайызға жойып, сыбайлас жемқорлық деңгейін дамыған еуропалық елдер дәрежесіне дейін төмендету.

Аталған міндеттерді шешу үшін қосымша қаражат қажет емес, түрлі мемлекеттік бағдарламалар мен үлкен жобаларда қарастырылған қаражат жеткілікті. Барлық бұл мақсаттарға бюджеттік қаржыны тиімді жұмсау арқылы қол жеткізуге болады.

Өзінің тағдыры, өз балаларының болашағы алаңдататын жандар бізді қолдауы тиіс.

Ал тұрмыс жағдайы жақсы, бюджеттің «майшелпегімен» майланып жүрген адамдарға бұл қажет емес, тіпті, олар үшін қауіпті. Сондықтан олар өздерінің «қолбала» сарапшылары арқылы аталған ұсынысты қаралап, бұл — жай дақпырт деуі мүмкін.

Халық қордаланған мәселелерді алыс келешекте емес, дәл қазір шешуге мүдделі. Сол себептен, біздің ұсыныстарымыз жедел, нақты сипатқа ие.

Үкімет біздің ұсыныстарымызды әдеттегідей ешнәрсе естімеген, көрмегендей болып жауапсыз қалдыра ма деген қауіміз бар.

Біз еліміздің азаматтарынан, саяси партиялардан, қоғамдық бірлестіктерден, Отан патриоттарынан көрсетілген ұсыныстарға байыппен қарап, бірге талқылауды, нақтылауды және іске асыруға қолғабыс тигізуін сұраймыз.

Жоғарыда көрсетілген мақсаттардың нақты орындалатынына бек сенімдіміз. Тек осыны жүзеге асырудың механизмін жетілдіріп, нормативтік құқықтық актілерге кейбір өзгерістерді енгізу қажет.

Егер біздің үндеуіміз Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Ұлттық Кеңесті, қатардағы азаматтарды қызықтырса, біз осынау мақсаттарға қалай жетуге болатынын мейлінше кеңінен баяндап беруге дайынбыз.

Бастамашыл топтың жетекшісі Ислам Әбіш

№2 ҮНДЕУ

3 жыл ішінде кезекте тұрған 200 мыңнан астам отбасыны тұрғын үймен қамтамасыз етуге болады.

Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің 2019 жылғы 6 мамырдағы деректеріне сәйкес (ҚР Премьер-Министрінің ресми сайты) 2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша тұрғын үй алу кезегінде **487** мың отбасы тұр, олардың ішінде **220** мың отбасы халықтың әлеуметтік осал топтарына жатады, **31,7** мыңы — көп балалы отбасы.

Кезекте тұрғандар үшін **7 жыл** ішінде **46** мың пәтер салынады. Кезекте тұрған қалған **441** мың отбасы, о.і. **174** мың әлеуметтік осал отбасы пәтерді қашан алатыны белгісіз, бұл туралы ештеңе айтылмаған.

Төмендегі кестеде бюджеттен қандай қаражат бөлінетіні көрсетілген.

№	Қаржы не үшін бөлінеді	Қаржы қанша жыл бөлінеді	Бір жылға (млрд.теңге)	Барлығы (млрд.теңге)
1	Жалға берілетін тұрғын үй салуға	7	50	350
2	ТҚЖБ арқылы несиеге тұрғын үй	3	50	150
3	Әкімдіктердің тұрғын үй сертификаттары	5	17	85
4	Ауылдық елді мекендерді ауыз сумен жабдықтау	7	240	1400
5	Жергілікті автомобиль жолдарын жөндеу	7	200	1400
6	Салынып жатқан тұрғын үйлік алаптарға инженерлік коммуникациялық инфрақұрылымды жүргізу	7	100	700
			657,0	4365,0

Жыл сайынғы бюджет шығыны **657,0 млрд.теңгені**, барлығы 7 жыл ішінде **4 триллион 365,0 млрд. теңгені** құрайды.

Не жасалады?

- 46,0 мың пәтер салынады.
- Ауылдық елді мекендерді ауыз сумен 100 пайыз қамтамасыз ету.
- 5000,0 км жергілікті жол жөнделеді, бұл барлық жергілікті жолдардың 95%-ын құрайды.
- Салынып жатқан тұрғын үйлік алаптарға инженерлік коммуникациялық желілер тартылады.

Біздің есептеуіміз бойынша жоғарыда көрсетілген жұмыс көлеміне кететін нақты шығын **1,0 трлн.** теңгеден аспайтын болады.

Қалған 3 триллион 365 миллиард теңге артық жоспарланған қаражат

Біздің ұсынатынымыз!

1. 5 жылдың ішінде осы мақсатқа 1,4 трлн.теңге жұмсап, барлық кезекте тұрған 487,0 мың отбасыны пәтермен қамтамасыз ету.

Алғашқы 3 жылда халықтың әлеуметтік осал топтарына жататын **220 мың** отбасыны қамтамасыз ету.

2. 3 жыл ішінде барлық ауылдық елді мекендерді орталықтандырылған ауыз сумен 100 пайыз қамтамасыз ету, шығын көлемі — **320,0** млрд теңге.

3. 3 жылда 5000,0 км жергілікті автомобиль жолдарын жөндеу, шығыны - **300,0 млрд**теңге.

4. 5 жылда салынып жатқан барлық тұрғын үйлік алаптарға инженерлік коммуникациялық инфрақұрылым жүргізу, шығыны — **600,0 млрд.**теңге.

Үнем **625,0** млрд теңгені құрайды, оны басқа мәселелерді шешуге жіберуге болады.

Бұл — бюджет шығынының тек төрт бағыты бойынша ғана табылған резервтер. Бюджет шығынының көптеген басқа түрі бойынша, әсіресе үлкен жобалар бойынша, едәуір резервтерді іздестіріп, табуға болады.

Біз есебіміздің нақтылығын оңай дәлелдей аламыз.

Келесі мақалада біз ұсыныстарымыздың ірілендірілген есептерін жариялаймыз.

Бастамашыл топтың жетекшісі ISLAM ABISH

ОБРАЩЕНИЕ №1

КАКИЕ ПРОБЛЕМЫ
ВОЛНУЮТ ОБЩЕСТВО?
КАК МОЖНО БЫСТРО И
ЭФФЕКТИВНО ИХ РЕШАТЬ?

I. Низкое материальное положение большей части населения:

- отсутствие жилья;
- отсутствие стабильной постоянной работы;
- низкая заработная плата;
- мизерное пособие для нуждающихся;
- инфляция.

II. Изношенность или отсутствие в сельских населенных пунктах:

- центрального питьевого водоснабжения;
- канализации;
- природного газа;
- разбитые внутрипоселковые и межпоселковые дороги;
- аварийные и 3-х сменные школы;
- внешний облик сельских населенных пунктов;

III. Сырьевая направленность экономики. Недостаточное развитие малого и среднего бизнеса. Недостаточность длинных дешевых кредитов.

IV. Внутриполитические вопросы. Демократизация общества.

V. Прозвучание коррупции в государственных и правоохранительных органах.

Нашей группой опытных руководителей-практиков совместно с молодыми специалистами, получившими образование в США, Англии, Китае и других странах, разработаны конкретные предложения по быстрому и эффективному решению вышеперечисленных вопросов.

Наши предложения!

I. Низкое материальное положение большей части населения:

1. В течение 3-х лет обеспечить жильем 200,0 тысяч семей социально-уязвимых слоев населения.
2. Ежегодно создавать 100 тысяч постоянных рабочих мест.
3. Начиная с 2021 года, увеличить зарплату учителям и медработникам в 2,0 раза.
4. Уровень минимальной заработной платы к 2021 году довести до 150 тысяч тенге.
5. Начиная с 2021 года, размеры всех видов пособий увеличить в 2 раза.
6. Начиная с 2021 года, уровень инфляции удерживать в коридоре 1,5-2 процента.

II. Изношенность или отсутствие в сельских населенных пунктах:

1. 100-процентное обеспечение населения страны питьевым водоснабжением *(в течение 3-лет)*.
2. Газификация всех населенных пунктов страны *(в течение 5-лет)*.
3. В течение 3-лет отремонтировать 5,0 тысяч километров местных дорог.
4. Полностью снять вопросы аварийных и 3-х сменных школ *(в течение 3-х лет)*.
5. Внешний облик всех сельских населенных пунктов с населением более 1000 человек привести к европейским стандартам *(в течение 2-х лет)*.
6. До 2023 года полностью обеспечить всех нуждающихся студентов общежитием.

III. Сырьевая направленность экономики. Недостаточное развитие малого и среднего бизнеса. Недостаточность длинных дешевых кредитов:

1. Привлечение более 1-го миллиарда долларов внебюджетных инвестиций в животноводство *(в течение 3-лет)*.

2. Привлечение более 3 миллиардов долларов США внебюджетных инвестиций на развитие орошаемых земель, при этом инфраструктуру орошаемых земель нужно строить за счет бюджетных средств.

3. Создание не менее 300 экспортноориентированных предприятий *(в течение 3-х лет)*.

4. Начиная с 2021 года, обеспечить в достаточном объеме кредитами развитие среднего и малого бизнеса с годовой процентной ставкой не более 4 процентов.

IV. Внутриполитические вопросы. Демократизация общества:

1. До 2021 года разработка прозрачного, простого механизма контроля народом работы акиматов и центральных государственных органов.

2. Ежегодно выделять на полное распоряжение творческих союзов на грантовой основе около 25,0 миллиардов тенге.

V. Процветание коррупции в государственных и правоохранительных органах:

1. До 2021 года искоренение коррупции на 90 процентов и снижение ее уровня до уровня коррупции в развитых европейских государствах до 2021 года.

На решение всех перечисленных задач дополнительные финансовые средства не требуются, достаточно тех средств, которые предусмотрены различными госпрограммами и большими проектами. Все эти цели достигаются эффективным расходованием бюджетных средств.

Кому не безразлично своя судьба, будущее своих детей, должны нас поддержать.

Те, кому сейчас очень хорошо живется, кто находится близко к «бюджетному пирогу», это предложение абсолютно не нужно, мало того, оно опасно для них. Поэтому они постараются через своих «карманных» экспертов очернить данное предложение, называя предложение популистическим.

Население страны основные насущные проблемы хочет решить сейчас, а не в далеком будущем. Поэтому все наши предложения носят скоротечный, быстрый и конкретный характер.

Опасаемся, что Правительство, как обычно, может оставить наши предложения без внимания, как будто ничего нет, ничего и не было.

Обращаемся к гражданам нашей страны, политическим партиям, общественным объединениям, патриотом страны уделить серьезное внимание нашим предложениям. Вместе обсудить, конкретизировать и реализовать.

Абсолютно уверены, что все вышеуказанные цели вполне достижимы. Только нужно отработать механизмы их реализации и внести некоторые изменения в НПА.

Если наше обращение заинтересует Национальный совет общественного доверия при Президенте Республики Казахстан, простых граждан, мы готовы изложить более подробно, каким образом достичь эти цели.

Руководитель инициативной группы Ислам Абиш.

Белгілі қоғам қайраткері, Қостанай облысының құрметті азаматы Кәкімжан Кәрбозов Ислам Әбішев ісіне қатысты пікірін айтты. «Қазақ үні» редакциясының поштасына келген аудио жазбада Кәкімжан Кәрбозов Ислам Әбішевтің ісін әділ қарауды сұрап, оның ел игілігі үшін атқарған істеріне тоқталды.

Кәкімжан КӘРБОЗОВ,
қоғам қайраткері, Қостанай облысының
Құрметті азаматы:

ИСЛАМДАЙ

АДАЛ АЗАМАТТАРДЫҢ ЖАЗЫҚСЫЗ ЖАЗАЛАНУЫНА ҚАРСЫМЫЗ

Біз әлеуметтік желіде жазылып жатқан, қоғамымызда жазықсыз жазаланып жатқан Ислам Әбішев туралы айтқымыз келіп отыр. Ислам Әбішев деген белгілі қоғам қайраткері, өмірінің осы бір азапты кезеңіне дейін Қазақстанның түкпір-түкпірінде адал еңбегімен көзге түскен азамат. Бұл азамат менің естүімше 2019 жылдың 14 наурызында жалған жа ламенен ұсталып, тергеу орнында қамауда отыр. Бұл азаматтың Су ресурстары комитетіне жасаған еңбегі орасан зор еді. Елбасының өзі су ресурстарына жақсы маман керек деп Ислам Әбішевті сол орынға тағайындаған деп естігенбіз. Тұңғыш Президент республика бойынша сумен қамту көлемін ұлғайту бойынша тапсырмалар бергені теледидар, газеттер арқылы көріп, оқып жүрдік. Ислам Әбішевтің біздің Қостанай облысына жасаған жақсылығы ел аузында. Оның игілігін көрген азаматтар осы хабарды оқып қатты күйзелді. Әбішев Қостанай облысын аралап, әсіресе, Аркалык, Амангелді, Жанкелді аудандарындағы судың жетіспеушілігіне байланысты көптеген жұмыстар атқарды. Соның бір дәлелі, біздің Жанкелді ауданының 1924-1926 жылдар аралығында халықтың қара күшімен салынған 17 шақырымдық Албарбөгет бөгетін 2014 жылы республикалық Су комитетінің балансына алдыртты. Бұл бөгеттің бойында Қабырға деген үлкен өзен бар. Бұл өзеннің

басы Ұлытаудан басталып, Ақтөбенің Ырғыз ауданында аяқталады. Бұл өзеннің бойында қаншама ауыл бар. Бұл бөгет Ислам Әбішевке дейін еш жөндеу көрмеген еді. Біс осы кісінің еңбегін қатты бағалаймыз. Сондықтан, осындай адал азаматтардың жазықсыз жазалануына біз үзілді-кесілді қарсымыз. Біздің қоғамда мұндай жағдайлар өткен дәуірде де кездескен. Мысалы, Қазақстанның белгілі қоғам қайраткері, үш облысты басқарған Асанбай Асқаровқа да сол кездегі Мәскеудің билеушілері Калининко деген тергеушіні соңына салып, 4 жыл бойы абақтыда ұстап, азаптап, сол азаматқа қанша қиянат көрсетті. Бірақ, әділдік жеңіп, оның еліне сіңірген еңбегін бағалап, ісін Қырғыз республикасына қаратқанда сол кездегі Қырғызстан басшысы Асқар Ақаев мырза бұл кісінің адал екенін айтып, ақтап алған еді. Біз жемқорлыққа жол берілсін, жемқорлар қорғалсын демейміз. Жанадан сайланған президент Қасым-Жомарт Тоқаев мырза Исламдай азаматтарды сол жемқорлардың көлеңкесінде қалдырмай, бұл істі әділдігімен шешсе екен деймін. Ислам Әбішевті қолдап қазіргі уақытта 70 мыңдай адам Тоқаевтың атына жазылған Ашық хатқа қол қойып үлгерді. Соның бірі мен – Қостанай облысының құрметті азаматы Кәрбозов Кәкімжан, осы істің әділ шешілуін Тоқаевтан өтініп сұраймын.

ИСТИННОЕ ЛИЦО ПЬЯНСТВА: НЕОБХОДИМО УЖЕСТОЧЕНИЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА

Люди курят, пьют, неправильно питаются, ведут нездоровый образ жизни и т.д. Но при этом хотят быть здоровыми, не болеть и долго жить. Как это связано? Получается, курение, алкоголь ценнее, чем здоровье, долголетие?! Или не ценят жизнь? Или многие не знают в полной мере о вреде алкоголя и курения, и выбирают свой способ отравления собственного организма?

НЕОБХОДИМ ШКОЛЬНЫЙ ПРЕДМЕТ О ВРЕДЕ КУРЕНИЯ И АЛКОГОЛЯ

Да, есть люди, которые с детства приучены к курению, в подростковом возрасте привыкли к выпивке — столь сильна привычка, что не в силах бросить курить или пить.

Однако парадокс состоит в том, что большинство людей осознанно выбирает курение и выпивку вместо здоровья. Да еще пьет со словами: «За здоровье!» Ведь это большинство должно понимать, что курение и питье спиртных напитков вредно для здоровья, и понимать уже в школьном возрасте. Ныне доказано, что вредно даже умеренное питье, как и всевозможные заменители «традиционных» сигарет, электронные сигареты, навай и т.д.

Общеизвестно, что дети «предрасположены» к курению и выпивке в тех семьях, где родители курят и/или пьют. Многие дети, которые видели с рождения, или кто-то из родителей курит или пьет, воспринимают это явление как норму, как привычное, само разумеющееся явление. Некоторые дети в прямом смысле впитывают никотин с молоком курящей матери, многие дети воспринимают как игру и повторяют, например, курение за взрослыми — хотя бы быть похожими на взрослых.

Иными словами, борьба с курением и питьем должна идти не только среди взрослого населения — необходимо с малых лет приучать детей к здоровому образу жизни, в том числе и в школе. Кроме классных часов должен быть предмет о здоровом образе жизни, о вреде курения и алкоголя, о соблюдении чистоты, гигиене и т.д. хотя бы в виде факультатива. Ведь родители «по традиции» передают свой нездоровый образ жизни детям.

Понаблюдайте, как наши граждане курят: покурив сигарету, многие бросают ее где придется, если рядом нет урны — на тротуар, возле подъезда, зданий, на перроне, из авто, с балкона и т.д. Это «традиционное» бескультурье — бросать мусор в неположенном месте, не говоря о возможном возгорании, пожаре, что происходит нередко от брошенной сигареты. Так же бросают пивные банки и пустые бутылки. Кстати, бросать окурки — эта привычка идет еще с советских времен, как и распитие спиртного в общественных местах — в парке, на скамейке возле дома и т.д.

Или же курят дома, и близкие родственники, в том числе дети, становятся пассивными курильщиками. Получается, родители не знают о вреде пассивного курения?! В целом люди ведут себя не как разумные существа, способные размышлять, анализировать — живут по привычке, воспитанию, «традициям»; дети перенимают плохие привычки взрослых и, ког-

да сами становятся родителями, передают их уже своим детям.

Становится понятным, по какой причине в некоторых странах не допускают к показу фильмы, где герои курят или пьют. Есть ряд стран, где добились больших результатов по значительному сокращению количества курящих и пьющих, по правильному питанию, по здоровому образу жизни, например в Японии, и как следствие: эта страна — один из лидеров по продолжительности жизни, где много здоровых пожилых людей.

В этом плане государство проигрывает уже в стенах школы — немало подростков у нас приучаются к курению (нередко к наркотикам) и выпивке в школьные годы, особенно к пиву, которое воспринимается многими как слабое и «безобидное» спиртное.

По этой причине необходимо прервать эту пагубную традицию в ее зародыше, воспитывая в детях любовь к здоровому образу жизни, неприятие курения и распития спиртного. И со временем у подрастающего поколения будет неприятие, нетерпимость к алкоголизму и пьянству как социальному явлению, будет здоровое отношение к жизни — можно радоваться, веселиться, наслаждаться жизнью без спиртного, никотина и наркотиков.

ПРЕСТУПНОСТЬ, ИЛИ ИСТИННОЕ ЛИЦО ПЬЯНСТВА

Здесь вполне уместно привести данные о взаимосвязи пьянства, алкоголизма с преступностью. По словам бывшего главы МВД РК Калмуханбета Касымова, по итогам 2016 г. в Казахстане в состоянии опьянения совершалось почти каждое пятое преступление, порядка половины убийств и более 60 % всех семейно-бытовых преступлений. Эти страшные цифры раскрывают истинное лицо многолетней социальной болезни, ведущей к деградации нации.

Государство должно обратить внимание на такую криминальную статистику, на скрытую сторону веселой попойки, сделать соответствующие выводы и начать реальную борьбу с этой социальной болезнью. И таки Казахстан находится в топе «преступных» стран мира.

В самом деле, выпивший человек становится агрессивным и неадекватным, и нередко люди гибнут в беспричинной драке, из-за пьяного водителя совершаются аварии, нередко с летальными исходом, в пьяном угаре глава семейства может покалечить или даже убить свою супругу и т.д.

Распитие спиртных напитков в мужских коллективах или профессиях также является традицией: среди военных, полицейских и т.д. Или курить парни начинают в армии. В обществе давно сложилось нездоровое представление:

курающий и пьющий мужчина — символ мужественности. Возможно, эта традиция идет с военных лет: вспомните фронтовые сто грамм или «после первой рюмки не закусываю», как и курение в армии.

Но есть также категория государственных служащих, среди которых трудно быть трезвенником. Это те, которые по долгу службы должны встречать вышестоящее начальство, инспекцию, проверяющие органы и т.д., — накрывать стол, и редко такое застолье обходится без спиртного. Эта традиция также имеет давнюю историю.

В советское время, возможно, государство намеренно спаивало население, чтобы отвести его внимание от политических, экономических, социальных и др. проблем, а также для пополнения бюджета.

Однако при такой политике не учитываются еще большие потери, в том числе финансовые, от лечения от алкоголизма, последствий от пьянства, невыхода на работу по «пьяным» болезням, от производственных аварий и дорожно-транспортных происшествий по «пьяни», распада семей, преступлений в состоянии опьянения и т.д. Не говоря о потере здоровья, сокращении продолжительности жизни, трагедии детей в пьяном семействе, наследственных заболеваниях и др.

И у нас сейчас нередко можно услышать разговоры о том, что выручка от продажи спиртного составляет немалую долю поступлений в бюджет. Однако здоровье людей, продолжительность жиз-

НЕОБХОДИМО УЖЕСТОЧЕНИЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА ЗА ПЬЯНСТВО

Лихие 90-ые годы перечеркнули относительные достижения социализма, и средняя продолжительность жизни на фоне ухудшения качества самой жизни и состояния медицины пошла вниз, достигнув 56-58 лет для мужчин к 1996-1997 гг. в Казахстане и России.

Статистику портят мужчины. Ныне средняя продолжительность их жизни чуть превышает 60 лет. Мужчины больше пристрастны к вредным привычкам: алкоголь, курение и наркотики. Вредные привычки не только сокращают продолжительность жизни мужчин, но и в большинстве случаев являются причиной смерти. По данным Всемирной организации

нашей стране по части «выпивки». Конечно, рейтинги бывают разные, не всегда научно составленные, но когда они бьют тревогу, то нашим властям необходимо реагировать. Вот некоторые заголовки: По количеству выпитой водки Казахстан вышел на пятое место; Казахстан вошел в десятку самых пьющих стран мира; Казахстан занимает 1 место в Центральной Азии по числу алкоголиков. В рейтинге Всемирной организации здравоохранения по количеству потребляемого алкоголя на душу населения мы занимаем довольно высокое, хотя и малопочетное в данном случае 34-е место среди 188 стран, а по потреблению табачных изделий и вовсе являемся одними из мировых лидеров — 13-е место.

Недаром самая высокая смертность от алкоголя была зафиксирована в Африке и бывших странах СССР.

По этой причине необходимо менять отношение государства и общества к алкоголизму, в том числе и в законодательстве. Если были бы жесткие законы за пьяную езду за рулем, например, лишение прав навсегда, то намного меньше было бы и аварий на дорогах.

Если бы за выпивку в рабочее время увольняли бы госслужащих и перед ними были бы закрыты двери в госслужбу или другие ступени карьерного роста, то это будет действовать отрезвляюще, улучшит ситуацию с заболеваемостью, работоспособностью, эффективностью работы госслужащих и т.д. Если служащий из-за пьянства попал в больницу и за это ему придется платить самому — это будет действовать.

Государство не считает алкоголизм болезнью, а пьяного человека — больным. Например, уголовный кодекс квалифицирует опьянение как отягчающее вину обстоятельство, без малейшей скидки на «болезненность» этого состояния. За одинаковый проступок пьяный будет наказан строже, чем трезвый.

Ужесточение наказания необходимо и при курении: штрафы за курение в общественных местах, на работе, рядом с детьми, за брошенные окурки и т.д. А у нас курят водители общественного транспорта, не взирая на пассажиров...

ни, здоровое моральное состояние общества, семейные ценности и т.д. намного ценнее и приносят больше прибыли, чем от продажи спиртного.

Для иллюстрации можно привести лихие 90-ые годы, когда продавали дешевую китайскую водку, «самопал», самогон, этиловый спирт и т.д. Люди просто травились от такого спиртного, многие умерли, притом необязательно они были алкоголиками или пьяницами. Наверное, у многих есть знакомые, родственники, которые были неплохими специалистами, но любили выпить и рано ушли в мир иной. Однако такая тенденция не ушла в прошлое: по-прежнему в относительно молодом возрасте умирают известные и неизвестные люди «от инфаркта», «онкологии» и т.д. И мы стыдливо скрываем, что причина смерти — нездоровый образ жизни, неправильное питание, распитие спиртного, курение.

Здравоохранения, Казахстан находится на первом месте по показателям прогнозируемого числа смертей у мужчин, обусловленных курением.

Несколько лет тому назад по официальной статистике в Казахстане учтенных алкоголиков было 249 тысяч. В СНГ после России, пожалуй, больше пьют в Казахстане. При этом распространенность употребления алкоголя среди молодежи в возрасте 20-29 лет составляет 64 %, а 15-17 лет — около 37 %.

Очень тревожные данные международных организаций по

В далеком 1986 г. я был на стажировке в Институте физики Академии наук Украинской ССР. Самое хорошее время. Но в один из апрельских дней спокойно поспать не удалось. За дверьми лаборатории слышался и не утихал людской шум. Все забегали и бегали кто куда. Это была не паника. Но некое волнение. Выяснилось по слухам, что в Чернобыле якобы был ядерный взрыв. В общем, Накасаки и Хиросима. Несколько успокаивало то, что счетчики Гейгера не зашкаливали и уровень радиации был вполне нормальным. Во всяком случае, не опасным. Помню, как профессор Гертруда Климушева достала свой карманный счетчик красного цвета (видимо иностранный) и с облегчением констатировала – радиация в норме...

Это сейчас о Чернобыле известно, если не все, то многое. А в том далеком, 86-м, людей больше всего пугала полная неизвестность. Все же знали и знают, как традиционно умеют молчать КГБ, ФСБ и КНБ о К-19, Курске, Жанаозене, Темиртау-1959, Краснодаре-1961, Троицке и пакте Молотова.

ПОЧЕМУ АЭС НЕЛЬЗЯ СТРОИТЬ В КАЗАХСТАНЕ?

Но что касается возможного строительства АЭС в Казахстане, то здесь нет никакой пугающей неизвестности. Здесь все совершенно ясно...

Совершенно ясно, что АЭС – это самый опасный, рискованный и бесперспективный проект в истории Казахстана. По степени риска с ним даже не сравнится медеуская плотина (если не считать Семипалатинского ядерного полигона).

Удивительно, но по иронии судьбы я и тут оказался в нужном месте в нужный час. Как раз в те минуты, когда я спускался по лестнице со знаменитыми рожками с противоселевой плотины, на нее обрушился мощный селевой поток 15 июня 1973 г. Благо, что плотина выдержала удар. А ведь существовала опасность, что наличие плотины только многократно усилит селевую катастрофу, если ее стены не выдержат скопившейся воды и камня, и удесятеренный лавинный поток сотрет Алматы с лица земли.

Отмечу только, что при строительстве и эксплуатации АЭС в Казахстане не будет перво-степенных и второстепенных рисков! Все риски будут перво-степенными!

ПРОФЕССИОНАЛИЗМ...

Как-то очень давно в США вышел великолепный фильм «Китайский синдром» 1979 г. с Джеком Леммоном, великолепной Джейн Фонда и очень молодым Майклом Дугласом. В этом фильме начальник рабочей смены АЭС (Джек Леммон), пытаясь понять причину мелких аварий в работе атомной станции, пришел к выводу, что неизбежна крупная техногенная катастрофа на АЭС из-за неправильных швов на стойках блока ядерного реактора. Он пытался остановить работу АЭС и донести эту информацию до американской общественности. И даже захватил Центр управ-

ПОЧЕМУ В КАЗАХСТАНЕ НЕЛЬЗЯ СТРОИТЬ АЭС

ления АЭС. За что и был убит спецназом...

К чему это? К тому, что рано или поздно на Балхашской АЭС вместо первоначальных квалифицированных иностранных специалистов будут работать наши казахстанские «специалисты». Примерно такие же, как в Центре управления «KazSat», где российские спецы из подмосковного Звездного бьют (условно) по рукам наших местных: это не трогай, то не крути...

А теперь скажите мне, вы действительно думаете, что среди наших найдется казахстанский Джек Леммон, который 1) умеет думать, 2) является профи высшей пробы, 3) умеет мыслить критически и 4) за свою правду готов умереть. Если вдруг возникнет очень маленькая проблема, которая будет постепенно расти вплоть до вселенской катастрофы.

Найдутся такие? Ответ ясен. Кому-то этот аргумент может показаться довольно лирическим, но, поверьте, когда придет время этот аргумент станет самым решающим! Наши «специалисты» просто не заметят самой проблемы. Напомню, что Чернобыльская катастрофа произошла из-за халатности и непрофессионализма. Что тут говорить о нашей казахской халатности и непрофессионализме...

КОРРУПЦИЯ...

Некоторые очень умные россияне и казахстанцы, аргументируя необходимость АЭС, кивают, что в России есть АЭС и россияне умеют их строить. Увы, сложно объяснить, что АЭС умели строить в СССР и свеженькая постсоветская Россия. А современная Россия и коррумпированная Россия может строить АЭС только с очень большими рисками.

«Росатом» начал строительство турецкой АЭС в Мерсине в 2018 г. Уже в апреле 2018 г. эксперты Управления по атомной энергии Турции обнаружили многочисленные трещины в бетонном фундаменте АЭС. Более того, после того как турки

указали на этот потенциальный Чернобыль, «Росатом» снова перезалил фундамент, но трещины появились снова! А это ведь не шутки! Это потенциальный «китайский синдром» почти в самом центре Европы!

А теперь вопрос казахстанским адвокатам строительства АЭС: «С чего вы взяли, что в Казахстане «Росатом» будет строить АЭС более качественно, чем в Турции?»

Не забыли про извечно и традиционно липкие и грязные руки российских и казахских чиновников? Ведь понятно же, что «Росатом» будет строить тот же фундамент Балхашского АЭС не из настоящего бетона, а из «российского» или «казахского» бетона. Кто больше воды добавит и денег разбавит...

Россияне не смогут договориться с турецкими инженерами и чиновниками, но они всегда смогут договориться с болашаковцами и акиматовцами.

Когда в Балхашском фундаменте из «казахского» бетона появится трещина, то начальник АЭС и местный аким даже не поймут, что это опасно.

Они пошлют гастарбайтеров, которые засыпят трещину песком и тщательно выложат новую модную плитку...

И прощай озеро Балхаш, город Балхаш, да и вообще Казахстан... Зато бюджет освоен и занятость повысилась...

ЭКОЛОГИЯ

Почему АЭС собираются строить на берегу Балхаша, а не скажем в центре пустыни Бетпак-Дала или в безлюдных районах плато Устюрт?

Потому, что для работы АЭС (контуры охлаждения, радиационное охлаждение и прочие технические нужды) нужна вода. И как можно больше.

Та же «Фукусима» потребляет воду из мирового океана. Там проблем нет. А откуда будет потреблять воду Балхашская АЭС? Правильно, из озера Балхаш.

В обычном режиме атомная электростанция является более экологичной, чем, например,

тепловая (угольная) или гидроэлектростанция. Но «эксперты» забывают сказать, что нет такого механизма, который бы не ломался. И в аварийном режиме экологический и техногенный ущерб от АЭС на порядки превышает ущерб от угольных или гидроэлектростанций.

Вряд ли кто помнит об аварии 2009 г. на Саяно-Шушенской ГЭС, но об аварии в Чернобыле будут помнить всегда.

То есть, когда все нормально, то это хорошо. Но когда возникнет проблема – то, как говорится, «сливай воду». В Балхаш. На «Фукусиме» радиоактивная вода утекает в открытый и бесконечный океан, а в Казахстане она будет утекать в закрытый и небольшой Балхаш.

За примерами далеко ходить не надо. Если сломалась столичная угольная ТЭЦ-2, то, в худшем случае, у вас не будет в квартире электричества. Но если сломается казахстанская АЭС-1, то, в лучшем случае, в квартире не будет вообще ничего и никогда...

Чувствуете разницу? Понимаете, о чем умалчивают «знатоки», когда говорят о невероятной экологичности и безопасности АЭС?

Кстати, те же «эксперты» плачут о том, что к 2030 г. уровень энергопотребления в Казахстане значительно возрастет и строить АЭС необходимо. Из Казахстана убегают ежегодно десятки тысяч специалистов, количество действующих предприятий и заводов неуклонно снижается, экономика и индустрия стремительно деградируют.

Ах да, 50 китайских заводов на территории Казахстана. Серьезный аргумент! Но вопрос: а причем здесь Казахстан? Ведь это заводы китайские и проблему энергоснабжения своих заводов пусть решает Китай.

Я уже не буду говорить, что в мире идет тренд на снижение доли атомной энергии в производстве электричества. Хотя АЭС и продолжают строить. Но все же больше от него избавляются.

КУЛЬТУРА

Подавляющая часть АЭС построена и действует в развитых технологических странах с высоким уровнем цивилизованности и культуры. В Африке и на большей части Азии АЭС практически нет.

В Казахстане с 1973 г. работал реакторный опреснитель БН-350. Это некое микрореподобие АЭС. После независимости местные «специалисты» не смогли его эксплуатировать и понять принцип работы, поэтому реактор стоит и не работает.

Т.е. обладание и нормальная эксплуатация АЭС требует от страны высокого уровня технологической и технической культуры, инженерии, науки и квалификации. В Казахстане все эти параметры ниже плинтуса.

Совершенно очевидно, что нельзя давать технику и технологии в руки дикарей типа Максата Усенова. Они будут ездить на технике и давить людей. Именно поэтому в Казахстане вероятность погибнуть в автокатастрофе в 11 раз выше, чем в Норвегии...

И именно поэтому в Казахстане вероятность погибнуть от радиации, техногенной катастрофы или радиоактивного выброса от АЭС на порядок или на несколько порядков выше, чем в Чернобыле, Фукусиме или в Три-Майл-Айленд.

Местные специалисты уже 30 лет своей независимости не в состоянии сделать нормальную дорогу между Балхашом и Алматы. Когда повезут какую-нибудь запчасть на Балхашскую АЭС из Алматы, запчасть грохнется вместе с машиной в какой-нибудь полуметровой яме. А реактор ждать не любит.

РЕЗЮМЕ

Что я хочу сказать этими аргументами? Хочу сказать самое главное: в диком, коррумпированном, нищем и отсталом Казахстане мелкие, крупные и глобальные катастрофы на АЭС – неизбежны!

Но исправлять их будет некому, потому, что местные владеют только навыками нажимать кнопки, но не владеют навыками исправлять сломанные кнопки.

Конечно, крупных и средних чиновников это никак не касается. У них есть вторые заграничные паспорта и иностранные счета. Они уже давно мысленно не в Казахстане. А для физического перемещения в Китай или в Швейцарию у них есть авиабилеты с открытой датой в любой момент.

Но нас, казахстанцев, которые никуда не уедут, это очень касается.

Как-то в конце 80-х в стенах МГУ встречался с великим и легендарным 95-летним Львом Терменом, лауреатом Сталинской премии, изобретателем терменвокса, «жучков» и телевидения. Он говорил: «чтобы вызвать что-нибудь новое, тайное, нужно предлагать что-то новое собственное».

А что может предложить Казахстан для АЭС в качестве «нового собственного», кроме дорогих понтов, невежества, коррупции, дутой инновационности и мании величия?

Наименование субъекта:

АО «Аэропорт Усть-Каменогорск» Тарифная смета на регулируемые услуги по обеспечению авиационной безопасности (ВВЛ) за I полугодие 2019 года

№ п/п	Наименование показателей	Единица измерения	Действующая утвержденная тарифная смета на I п-р 2019г.	Фактическая тарифная смета за I п-р 2019г. без услуг САБ	Отклонение, в %	Фактическая тарифная смета за I п-р 2019г. с услугами САБ (тыс. тенге)	Услуги САБ авиационной деятельности (тыс. тенге)
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Затраты на производство товаров и предоставление услуг, всего	тыс. тенге	39 334,43	51 690,88	131,4%	56 131	4 441
1	Материальные затраты, всего	тыс. тенге	1 538,97	1 881,03	122,2%	2 043	162
1.1	ГСМ	тыс. тенге	459,78	618,08	134,4%	671	53
1.2	электроэнергия	тыс. тенге	1 079,19	1 262,95	117,0%	1 371	108
2	Затраты на оплату труда, всего, в том числе:	тыс. тенге	33 068,34	43 825,41	132,5%	47 590	3 765
2.1	заработная плата	тыс. тенге	30 200,46	39 947,60	132,3%	43 379	3 432
2.2	социальный налог	тыс. тенге	2 867,88	3 877,81	135,2%	4 211	333
3	Амортизация	тыс. тенге	2 618,88	2 720,25	103,9%	2 954	234
4	Ремонт, всего	тыс. тенге	361,72	762,15	210,7%	828	65
4.1	капитальный ремонт, не приводящий к увеличению стоимости основных средств	тыс. тенге	361,72	762,15	210,7%	828	65
5	Прочие затраты, в том числе:	тыс. тенге	1 746,52	2 502,03	143,3%	2 717	215
5.1	услуги связи	тыс. тенге	35,40	179,63	507,5%	195	15
5.2	коммунальные услуги	тыс. тенге	1 111,90	536,37	479,3%	582	46
5.3	подготовка кадров	тыс. тенге	331,11	974,74	294,4%	1 058	84
5.4	ТО досмотрового оборудования	тыс. тенге	913,08	504,51	55,3%	548	43
5.5	индивидуальный ДК персонала	тыс. тенге	167,71	216,98	129,4%	236	19
5.6	охрана объекта	тыс. тенге	82,37	75,85	92,1%	82	7
5.7	медосмотр	тыс. тенге	104,96	13,96	13,3%	15	1
II	Расходы периода, всего	тыс. тенге	3 334,24	12 730,06	381,8%	13 824	1 094
6	Общие и административные расходы, всего, в т.ч:	тыс. тенге	3 334,24	12 730,06	381,8%	13 824	1 094
6.1	заработная плата административного персонала	тыс. тенге	2 327,72	9 675,04	415,6%	10 506	831
6.2	социальный налог	тыс. тенге	225,29	1 163,40	516,4%	1 263	100
6.3	налоговые платежи и сборы	тыс. тенге	781,23	1 891,62	242,1%	2 054	163
III	Всего затрат	тыс. тенге	42 668,67	64 420,93	151,0%	69 955	5 534,21
IV	Прибыль	тыс. тенге	0,00	-10 090,03	100,0%	-9 615	475
V	Всего доходов	тыс. тенге	42 668,67	54 331	127,3%	60 341	6 009,63
VI	Объем оказанных услуг	тонн	50 741,21	52 863,36	104,2%		
VII	Тариф (без НДС)	тг/тонну	840,91	1 218,63	144,9%		

ИНФОРМАЦИЯ СУБЪЕКТА ЕСТЕСТВЕННОЙ МОНОПОЛИИ О ХОДЕ ИСПОЛНЕНИЯ СУБЪЕКТОМ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРОГРАММЫ (ПРОЕКТА) «ОБЕСПЕЧЕНИЕ ВЗЛЕТА-ПОСАДКИ ВОЗДУШНОГО СУДНА» И «ОБЕСПЕЧЕНИЮ АВИАЦИОННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ВОЗДУШНОГО СУДНА» на I полугодие 2019 года

АО «Аэропорт Усть-Каменогорск»

- Инвестиционная программа АО «Аэропорт Усть-Каменогорск» на услуги по обеспечению взлета и посадки воздушного судна на долгосрочный период 2017-2021 годы утверждена Совместным Приказом Департамента по регулированию естественных монополий и защите конкуренции Министерства национальной экономики Республики Казахстан по ВКО г.Усть-Каменогорск № 142-ОД от 11.08.2016 года и Комитета гражданской авиации Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан г.Астана № 421 от 25.08.2016г.
- Инвест. программа АО «Аэропорт Усть-Каменогорск» на услуги по обеспечению авиационной безопасности воздушного судна на долгосрочный период 2017-2021 гг утверждена Совместным Приказом Департамента по регулированию естественных монополий и защите конкуренции Министерства национальной экономики Республики Казахстан по ВКО г.Усть-Каменогорск № 147-ОД от 25.08.2016 года и Комитета гражданской авиации Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан г.Астана № 420 от 25.08.2016г.

№ п/п	Наименование мероприятий	Ед. изм-ия (для натурал. показ-ей)	Информация о реализации инвестиционной программы (проекта) в разрезе источников финансирования, тыс. тенге							причины отклонения
			Количество в натуральных показателях		Сумма инвестиционной программы (проекты), тыс.тенге		собственные средства			
			план	факт	план	факт	план	факт	отклонение	
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
1	Всего на I полугодие 2019 год год на услуги по обеспечению взлета и посадки ВС	шт.	1	0	52 278	10 000	52 278	10 000	-42 278	
1.1.	Приобретение: Трактора с навесным оборудованием «Щетка-отвал»	шт.	1	0	6 016	0	6 016	0	-6 016	Приобретение запланировано на II полугодие 2019 г.
1.2.	Погашение кредитного транша, кредитная линия № F09/39/16-525 от 11.12.2014г., выплаты основного долга на приобретение противообледенительной машины JBT Tempest-2	шт.			20 000	10 000	20 000	10 000	-10 000	Выплаты производятся ежемесячно, согласно графика погашения кредитной линии № F09/39/16-525 от 11 декабря 2014
1.3.	Приобретение и установка: «Периметрового оборудования системы охранного видеонаблюдения»	шт.			10 701	0	10 701	0	-10 701	Данное оборудование включено в проект «Реконструкции аэропортового комплекса города Усть-Каменогорска». Инвестирование проекта предусмотрено за счет бюджетных средств, в связи с чем будет произведена корректировка инвестиционной программы на 2019г.
1.4.	Приобретение и установка: «Периметрового оборудования системы охранного освещения»	шт.			15 562	0	15 562	0	-15 562	Данное оборудование включено в проект «Реконструкции аэропортового комплекса города Усть-Каменогорска». Инвестирование проекта предусмотрено за счет бюджетных средств, в связи с чем будет произведена корректировка инвестиционной программы на 2019г.
2	Всего на I полугодие 2019 года на услуги по обеспечению авиационной безопасности	шт.	16	0	6 867	0	6 867	0	-6 867	0
2.1.	Приобретение: Газоанализатора взрывчатых веществ	шт.	2	0	4 179	0	4 179	0	-4 179	В связи с вынесением предписания Департаментом полиции на транспорте, на основании акта №15 от 26.06.19г. «О назначении проверки в сфере контроля за состоянием антитеррор. защиты объектов» будет произведена корректировка приобретения ОС и инвест. программы на 2019г.
2.2.	Приобретение: Радиостанции переносной	шт.	5	0	238	0	238	0	-238	В связи с вынесением предписания Департаментом полиции на транспорте, на основании акта №15 от 26.06.19г. «О назначении проверки в сфере контроля за состоянием антитеррор. защиты объектов» будет произведена корректировка приобретения ОС и инвест. программы на 2019г.
2.3.	Приобретение: Радиостанции автомобильной	шт.	3	0	174	0	174	0	-174	В связи с вынесением предписания Департаментом полиции на транспорте, на основании акта №15 от 26.06.19г. «О назначении проверки в сфере контроля за состоянием антитеррор. защиты объектов» будет произведена корректировка приобретения ОС и инвест. программы
2.4.	Приобретение: Арочного металлодетектора	шт.	1	0	1 964	0	1 964	0	-1 964	В связи с вынесением предписания Департаментом полиции на транспорте, на основании акта №15 от 26.06.19г. «О назначении проверки в сфере контроля за состоянием антитеррор. защиты объектов» будет произведена корректировка приобретения ОС и инвест. программы на 2019г.
2.5.	Приобретение: Металлодетектора ручного	шт.	5	0	313	0	313	0	-313	В связи с вынесением предписания Департаментом полиции на транспорте, на основании акта №15 от 26.06.19г. «О назначении проверки в сфере контроля за состоянием антитеррор. защиты объектов» будет произведена корректировка приобретения ОС и инвест. программы на 2019г.

- уплаты суммы налога на добавленную стоимость в бюджет, ранее возвращенной из бюджета по требованию налогоплательщика о возврате налога на добавленную стоимость, а также уплаты пени в размере, указанном в пункте 4 статьи 104 настоящего Кодекса, за каждый день с даты перечисления налогоплательщику таких сумм;

2) в случае несогласия с указанными в уведомлении нарушениями – представление налогоплательщиком (налоговым агентом) пояснения по выявленным нарушениям на бумажном или электронном носителе в налоговый орган, направивший уведомление об устранении нарушений, выявленных налоговыми органами по результатам камерального контроля, за исключением случаев, предусмотренных пунктом 3 настоящей статьи.

В пояснении должны быть указаны:

- дата подписания пояснения налогоплательщиком (налоговым агентом);
- фамилия, имя и отчество (если оно указано в документе, удостоверяющем личность) либо полное наименование лица, представившего пояснение, его место жительства (место нахождения);
- идентификационный номер налогоплательщика (налогового агента);
- наименование налогового органа, направившего уведомление об устранении нарушений, выявленных налоговыми органами по результатам камерального контроля;
- номер и дата уведомления, на которое представляется пояснение;
- обстоятельства, являющиеся основаниями и доказательствами несогласия лица, представившего пояснение.

В случае если в пояснении в качестве основания для несогласия лица, представившего пояснение, в качестве подтверждения доказательств указываются документы, то копии документов, указанных в пояснении, кроме налоговой отчетности, обязательно прилагаются к пояснению.

Представление иных документов в рамках исполнения уве-

домления путем представления пояснения не требуется.

3. Налогоплательщик не вправе представлять пояснение, указанное в подпункте 2) пункта 2 настоящей статьи, по следующим нарушениям, выявленным налоговыми органами по результатам камерального контроля:

1) при отнесении на вычеты расходов при исчислении корпоративного подоходного налога и в зачет суммы налога на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам:

- на основании счета-фактуры и (или) иного документа, действие (действия) по выписке которых признаны вступившим в законную силу судебным актом, совершенным (совершенными) субъектом частного предпринимательства без фактического выполнения работ, оказания услуг, отгрузки товаров;
- по сделкам, признанным недействительными на основании вступившего в законную силу решения суда;

2) при отнесении на вычеты расходов при исчислении корпоративного подоходного налога по операциям, совершенным без фактического выполнения работ, оказания услуг, отгрузки товаров с налогоплательщиком, руководителем и (или) учредителем (участником) которого не причастен к регистрации (перерегистрации) и (или) осуществлению финансово-хозяйственной деятельности такого юридического лица, установленных решением суда, вступившим в законную силу;

3) при отнесении в зачет суммы налога на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам:

- по сделкам (операциям) с юридическими лицами и (или) индивидуальными предпринимателями, чья регистрация признана недействительной на основании вступившего в законную силу решения суда;
- по сделкам (операциям) с юридическими лицами, чья перерегистрация признана недействительной на основании вступившего в законную силу решения суда.

4. В случае признания уведомления не исполненным налоговый орган выносит письменное решение и направляет его налогоплательщику одним из следующих способов:

- 1) по почте заказным письмом с уведомлением;
- 2) вручает его налогоплательщику под роспись;
- 3) электронным способом в веб-приложение или в личный кабинет пользователя на веб-портале «электронного правительства».

5. При подаче жалобы на уведомление об устранении нарушений, выявленных налоговыми органами по результатам камерального контроля, в вышестоящий налоговый орган и (или) уполномоченный орган или суд, течение срока исполнения уведомления об устранении нарушений, выявленных налоговыми органами по результатам камерального контроля, приостанавливается:

- 1) со дня принятия жалобы вышестоящим налоговым органом и (или) уполномоченным органом – до вынесения письменного решения вышестоящего налогового органа и (или) уполномоченного органа;
- 2) со дня принятия судом жалобы (заявления) к производству – до вступления в законную силу судебного акта.

При этом в случаях подачи жалобы в суд на действия (бездействия) должностных лиц налоговых органов по направлению уведомления об устранении нарушений, предусмотренных подпунктами 2) и 3) пункта 3 настоящей статьи, выявленных налоговыми органами по результатам камерального контроля, налогоплательщик вправе доказать фактическое получение товаров, работ, услуг от юридического лица и (или) индивидуального предпринимателя, регистрация (перерегистрация) которых признана недействительной на основании вступившего в законную силу решения суда.

6. Неисполнение в установленный срок уведомления об устранении нарушений, выявленных налоговыми органами по результатам камерального контроля, влечет приостановление расходов операций по банковским счетам налогоплательщика в соответствии со статьей 118 настоящего Кодекса.

Алтынбекова Г.А., главный специалист Управления государственных доходов по Ауэзовскому району г. Алматы

Оңтүстік өлкесі ғана емес, қазақ елінің өсуі мен өркендеуіне айтарлықтай үлесін қосқан асқар таудай алып тұлғалардың бірі – Мырзахан Пошанов. Ол – биік білімімен, ұйымдастырушылық, басшылық қабілетімен, ұлтқа тән мәдениетті мінезімен, жібектей жұмсақ тілімен, бауырмал жүрегімен, тағы басқа да абзал қасиеттерімен қатары мен әріптестеріне, үлкен менен кішіге, жалпы қауымға аса сыйлы болған жайсаң жан. Өкінішке қарай, көрнекті қоғам қайраткерінің есімі белгісіз себептермен аз айтылып, осы күнге дейін кеңінен жарияланбай келді. Ол – өз заманының мақтаныштары Ғани Мұратбаев, Сұлтанбек Қожанов, Тұрар Рысқұлов, Нұртас Оңдасынов, Дінмұхаммед Қонаев, Жұмабек Тәшенов және тағы басқа да әйгілі алып тұлғалармен қоян-қолтық араласып, туған елінің жүгін жұмыла көтерген айтулы азамат.

«Ерлерді ұмытса да ел – сел айтады, Ерлерді ұмытса да ел – жел айтады» – деп кезінде сыйлас әрі сырлас досы болған ақын Мағжан Жұмабаев жырлағанындай, кеш те болса, ердің есімін елі танып, еңбегін елеп-ескеріп жатқанына көппен бірге біз де қуанып, қол соғамыз. Асыл азамат жайлы естіп-білгенімді, көкірекке түйгенімді түгендеп, газет-журналдардан оқып-танысқан дүниелерімді іштей саралап отырғанымда, екі немерем иығыма асылып: – Ата, кім туралы

әріп теруші жұмысына тартады. Баспахананың ішінде тұруға тура келеді. Әріп тере жүріп, сауаты да ашылады. Араб тілін меңгеруге мүмкіндік туады. Досы Нұртас Оңдасыновтың да араб тіліне қызығушылығын оятып, тез әрі оңай үйренуіне ықпал етеді. Нұртас Оңдасынов зейнеткерлікке шыққан соң, қазақша-арабша көлемді сөздік құрастырып таратқаны баршамызға аян. Бұл маңызы орасан жұмыстың жарық көруіне Мырзахан Пошановтың да шығармашылық үлесі

ТАНЫЛМАЙ КЕЛГЕН ТАУ ТҰЛҒА

МЫРЗАШӨЛДІҢ МЫРЗАХАНЫ АТАНҒАН ПОШАНОВ ТУРАЛЫ СӨЗ

жазайын деп отырсыз? – деп сұрады. Ол кісі жайлы айту – кейінгі ұрпаққа қажет екен ғой деп ойладым.

Ендігі әңгіме – кезінде Қазақ КСР Ауыл шаруашылығы министрінің бірінші орынбасары, Одақтық мемлекеттік мақта инспекциясының Қазақстан бойынша уәкілі, Оңтүстік Қазақстан облыстық партия комитетінің екінші хатшысы сияқты жауапты да абыройлы қызметті мінсіз атқарған, оңтүстік өлкесіндегі Түркістан және Сайрам сияқты ауқымды аудандарды басқарған ағамыз Мырзахан Пошанов жайлы болмақ.

Ол кәмілет жасына жетер-жетпесте ауылдан кетті. Оны алыс жолға жаяу, жалғыз бастаған жоқшылық пен намыс еді. Ата-анасы ерте қаза болды. Туған топырағын қимаса да жетімдік тауқыметін тартқысы келмеді. Балапандай шырылдаған бала жүрегі бақытын алыстан іздеді. Ташкент қаласына адасып емес, адастырмас жол іздеп келді. Өзі тәрізді көше кезген жетім балалармен тез тіл табысты. Аш қалмаудың, жалаңаш қалмаудың қамын қарастырды. Алдынан таң жұлдызындай жарқырап, жастар жетекшісі, панасыз қазақ балалардың қамқоршысы Ғани Мұратбаев кездесті. Жанашыр ағаның тапсыруымен қала кезіп жүрген өзіндей балаларды іздеп тауып, асын қосып, жайлы да таза жетім балалар үйіне, мектеп-интернатқа орналастыруға ұйытқы болды. Олардың арасында кейінгі уақытта көрнекті қоғам қайраткеріне айналған – Қазақстан компартиясының идеология істері жөніндегі хатшысы болған Илияс Қабылов, Қазақ КСР Үкіметінің 15 жыл басқарған Нұртас Оңдасынов, Ташкент политехникалық институтына 18 жыл жетекшілік еткен Мұхамедәлі Ниязов сияқты талантты азаматтар бар еді. Жалынды жанған Ғани ағаларынан үлгі алған бұрынғы панасыз балалар енді «бірі – бәрі үшін, бәрі – бірі үшін» өмір сүріп, бірлік пен достықты нығайтты. Араларында қамқорлық пен бауырмалдық басты орын алды.

Бірде Нұртас Оңдасыновқа қатты жөтел тиіп, ауырып қалды. Балалар үйінде бір бөлмеде жатқан достар өзара келісіп, көрші, өзбек қарияның ауласындағы үлкен бақша өнімінгі таңертеңнен кешке дейін түбін қолмен қоспытып, ақысына борсықтың майын алып, Нұртастың қатты тиген суықтан ерте жазылуына көмектеседі. Осылай Мырзахан бала кезінен жанашыр әрі бауырмал болып өседі. Бұл қасиеттің қазіргі жастарға тигізетін үлгісі аз емес.

Сол тұста қазақ балаларына көп қамқорлық жасаған Түркістан автономиясы басшыларының бірі және «Ақ жол» газетінің редакторлығын қоса атқарып жүрген Сұлтанбек Қожанов жас Мырзаханды газеттің

бар екені анық. Сөз реті келгенде, айта кетейін, 1976 жылы Қарағанды мемлекеттік университетінің қазақ тілі тобында оқитын студенттер арасында Нұртас Оңдасыновпен кездесу өтті. Көпті көрген, өмірдің көп сынынан өткен қайран ағаның:

– Бірінші, заман талабына сай көп білім алыңдар, екінші, басқа ұлттан жар таңдамаңдар! – деп өсиет айтқаны есімде қалыпты.

Тақырыбымызға қайта оралайық. Иә солай, Мырзахан Пошанов қазақ азаматтарының арасындағы тұңғыш әріп теруші болды. Осы баспаханада Абай өлеңдерін Мырзахан бірінші болып араб әрпімен терген екен. Аталмыш кітап 1922 жылы ұлт жанашыры Нәзір Төрәқұловтың тікелей басшылығымен Ташкентте басылды.

Қазақ әдебиетінің туындыларын Мырзахан теріп, өлеңдердің қателерін әйгілі қазақ ақыны Мағжан Жұмабаев оқиды екен. Асқақ ақынмен достығы жарасқан Мырзахан оның үйіне еркін кіріп, шай дастарханында сыйлы қонақ болған. Әңгімелесіп, арқайын пікір алысқан. Олардың арасындағы достық туралы да іздене берсек, пайдалы қазынаға тап боларымыз күмәнсіз. Жуырда Мырзахан ағаның араб әрпімен жазған біршама өлеңдері барын елден естідік. Көп ұзамай жанашыр жандардың көмегімен, көркем жыр тармақтарын тамсанып оқитынымызға сенейік.

Мырзахан 1923 жылы Орта Азия мемлекеттік университетінің ауыл шаруашылығы факультетіне оқуға түседі. Содан соң университеттің аспирантурасында ғылыми жұмыспен айналысады. Ол кезде жерді қолдан суландыру мәселесі жөнінде Сұлтанбек Қожановтың бірқатар ұсыныстары болған, соны жүзеге асыру үшін тақырыпты қолға алды. Кейін Мырзахан Мырзашөл өңірін игергенде осы ғылыми

жұмыспен айналысқан тақырыбы көп көмегін тигізеді. Мырзаханның алғашқы атқарған үлкен жұмысы – одақтық мемлекеттік мақта инспекциясының Қазақстан бойынша өкілі қызметі. Мақта тұқымын жақсартумен, өнімділігін арттырумен, яғни, селекциялық жұмыспен айналысты. Ол кезде Жамбыл, Қызылорда, Шымкент бір облыс болатын. Сол үлкен өлкенің жер бөлімінде ғылыми агроном қызметін де атқарды. Кейінірек Жер бөлімінің бастығы қызметіне дейін көтерілді. 1932 жылы Оңтүстік Қазақстанның Мырзашөл өңірін игеруге зор үлесін қосты. Мақта шаруашылығын дамыту жолында Мырзашөл мен Киров каналдарын қазуда мемлекеттік комиссияның төрағасы болып тағайындалып, үлкен ұйымдастырушылығын танытты. Барлық атқарылатын жұмысты ұршықтай үйірді.

1943 жылы тұла бойы намысқа толы Мырзахан өз еркімен майданға сұранды. Алайда, партия басшылары мылтықсыз майданға да мықты кадр қажет екенін ескеріп рұқсат бермеді. Соған қарамастан, сұрапыл соғысқа өз еркімен аттанып, Сталинград шайқасына қатысып, жарақат алады. Сол үшін І дәрежелі Ұлы Отан соғысы орденімен марапатталады. Госпитальда емделген соң, тылдағы жұмысқа араласады. Соғыс басталғанда, Түркістан ауданын басқарса, 1944-1945 жылдары Сайрам аудандық партия комитетінің бірінші хатшысы болып жұмысын жалғастырады. Қыруар қиындықтарға тап болды. Бірақ бәрін жеңді. Мылтықсыз майданның қаһарманына айналды.

Мырзашөлді игерудегі және жалпы Қазақстанның ауылшаруашылығы саласын дамытуға сіңірген еңбегі үшін 1945 жылы Орталық партия комитеті Мырзахан Пошановтың Оңтүстік Қазақстан облыстық партия комитетінің екінші хатшысы етіп бекітті. Жалпы, ол кездегі саясат бойынша бірінші хатшыны Мәскеу өзі шешетін, яғни, ол орыс

нәсілінен болуы керек. Ал, барлық басқару жұмысының салмағы екінші хатшының қолында болатын. Сөйтіп, облысты сегіз жыл басқаруға тура келді. Мырзахан Пошановтың ұсынысы мен өтінішіне сәйкес Шу мен Қарағанды арасындағы темір жол дәлізінің құрылысы салынды. Мырзахан Пошанов тағы бір жаңа идея ұсынады. Сыр бойының суы азайып кетпеуі үшін солтүстіктегі өзендерді оңтүстікке бұруды сұрайды. Оның айнымас досы Түркістан топырағының асыл ұлы Нұртас Оңдасынов бұл идеяны құп көріп, оның іске асырылуын өзінің орынбасары Н.Қонаевқа тапсырады. Алайда, Орталық ол жобаға тосқауыл қойып, жауып тастады. 1951 жылы М.Пошанов ауыл шаруашылығы министрінің мақта шаруашылығы бойынша бірінші орынбасары қызметін атқарады. Ол 1959 жылға дейін Жамбыл облыстық ауыл шаруашылық басқармасының бастығы қызметінде болды. Соғыста алған жарақаттары сыр бере бастаған соң, 1960 жылдың аяғында денсаулығына байланысты одақтық дәрежедегі дербес зейнеткерлікке шықты. Оған оңтүстік өңіріндегі іргелі оқу орны Қапалбек мал дәрігерлік техникумның директоры қызметін ұсынды. Сөйтіп техникум-колледжді 18 жыл басқарды. Жиырма жылға таяу еңбек еткенде ол кісінің атына бірде-бір мін табылған жоқ. Осы жылдар ішінде техникум жанынан кеңшар басшыларын, ауылшаруашылығына қатысты мекеме басшылары мен маман қызметкерлерінің білімі мен біліктілігін қайта даярлайтын қысқа мерзімді курс ашып, өзі жетекшілік жасайды. Ол курстан атынан ат үркетін атақты азаматтар, атап айтқанда, «Большевик» кеңшарының директоры, Социалистік Еңбек Ері Шаблан Ділдабеков, қазір ауыл осы кісінің атында, Киров атындағы жеміс-жидек кеңшарының директоры Алексей Иванович Молчанов, КССРО Жоғарғы Кеңесінің депутаты, кеңшар директоры Жолдасбек Ералиев, Т.Батманов тағы басқа да басшылар сабақ алып, біліктілігін арттырды. Оңтүстік өңіріне белгілі Д.Орынбаев, И.Сахов, Н.Сейдуалиев сияқты елге сыйлы мамандар осы ұядан қанат қақты. Өзі ісінің қыры мен сырын терең меңгерген шөл даланы ақ алтынды алқапқа айналдырудың шын шеберлері осы ағаларынан тәлім мен тәрбие алған Сырбек Кәттебеков, Нартай Сапаров, Батырбай Сейданов сынды кеңшар басшылары Шардара топырағын түлетіп, түрлентті. «Бабалары еккен шынарды балалары саялайды» демекші мақтасы мен бақшасы қатар толқыған Қызылқұм алқабының байлығы мен бақытын қазіргі ұрпақ жалғастыруда. Ұлы даланың мәңгілік жаңғыруы, ұрпақтар сабақтастығы дегеніміз осы емес пе?!

Мырзашөл мен Қызылқұм даласының қазынасына адал көзқарасымен де, қыруар қызметімен де барынша қолғабыс беріп, ащы тер мен тәтті өлкеге айналуына жанқийер болған ардақты азамат Мырзахан ағамыз жайлы әлі талай сыр шертіліп, алуан алғыстар айтылар деп ойлаймыз.

Тұңғыш Президентіміз – Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: Рухани жаңғыру», «Ұлы даланың жеті қыры» атты бағдарламалық мақалалары өткен тарихымызды қайта саралап, еліміз бен жеріміздің өсіп, өркендеуіне үлесін қосқан ерлерді еске алып, лайықты бағасын беруге арналды. Қазақ еліне қалтқысыз қызмет еткен, туған ұлтының болашағына өмірінің соңына дейін алаңдаған, талай-талай көсемдердің көзін көріп, қолынан дәм татып, алдынан тәрбие алған, халық қамы үшін адал еңбек еткен талай азаматтарды аялы алақанымен тәрбиелеп шығарған асыл ағамыз жайлы осылай сыр шертеміз.

Сөзіміздің соңында, табиғаты мөлдір сұдай таза, жүрегі мен жігерін, жылуын сүйікті еліне арнаған, қайраткер азаматтың есімін құрметтеу, атқарған еңбегін бағалау, өмірін мен өнегесін болашаққа үлгі ету мақсатында қаламыздың көрнекті бір көшесіне Мырзахан Пошановтың есімін берсе, нұр үстіне нұр болар еді. Орынды тілегіміздің тағдыры тиісті азаматтардың сауаттылығы мен жауапкершілігіне байланысты деп ойлаймыз.

Нұрғали ИБРАЙЫМ,
Қазақстан Республикасы
Білім беру ісінің үздігі,
Еңбек ардагері

Шардара қаласы
Түркістан облысы

						Ұйым		Оқушы қауым		Бұрынғы ТМД		... Мандельштам (ор. ақыны)		Тыныс белгісі
Өтініш	... қабыну	Ашуланшақ (син.)	Таса		Жолдас					Саудагер мақсаты				
					Алматы ықшамауданы							Пассив емес		Өсу
	Апаға құрмет	Минералды тас								Демалатын жер				
	... Табаков (актер)	Жыртқышақ	Тәсіл		Баян ...		Бренди		Сірә (син.)		Сурет дәптер			
		Мең "туысы"			Аумақ									
Орасан	... қайрат	Муз. топ								Езгіле (син.)				
		...-міне		Жүк көлігі										
Сібір өзені	Мұса ...				Сұхбат (ор.)		Пуэрто-... (АҚШ)		Вильнюс		... Лама			
	...-пері		Ерегіс		Қорқыныш (син.)		Қамба	Жан ... Ван Дамм						
Бельгия қаласы	Нысана				Жайлау		Тапшы							
Мэл ... (АҚШ актері)	Би қолпашы	Талқан					Сыққан күрт	Норвегия		Мата түрі				
					Ес (ант.)									
Украин мәжілісі	Шөл бағы				Ат (ант)	Ағза	Күң "сыңары"		Құл		Үнді шайы			
Жайдақ	Момын	Қоқыс салғыш	Ваня				Швейцария	Мұңқу (син.)						
Шырына					Серік ...-Шах				Асық жатысы		Быршы (син.)			
				... министр				Жібек мата						
Бирма бұқасы	Чапаев досы				Көмпит түрі				Ақа					
Өте			Атос					... қайғы						

Дайындаған: Қажымұқан ҒАБДОЛЛА

ӘЗІЛ-ШЫНЫ АРАЛАС

Бетховен болсам, 9-симфонияны өзіңе арнаушы едім, жаным!

- Рахмет. Ал алдындағы сегізін сонда кімге арнадың?!

Әкесі мен баласы әңгіме айтып отыр.

- Балам, сен оқып жүрген 11-ші мектепте осыдан 20 жыл бұрын мен де оқыған едім..

- Ә-ә, директордың маған: «сен сияқты есалаңды көрмегеніме 20 жыл болды» деп неліктен айтқанын енді түсіндім.

Бір бала әкесіне айтыпты: - Папа, маған бір кластас бала "қызтекесің" дей береді, - депті.

Әкесі:

- Өй, ол оңбағанды бытшытын шығарып сабап, қалай сөйлесу керектігін үйретіп қоймайсың ба? - деп ашуланса, баласы:

- Ұра алмаймын папа, ол сондай әп-әдемі, сүп-сүйкімді бала... - деген екен..

Екі үйленген жігіт сырласып отыр екен...

- Достым, айтшы, бұл дүниеде үйленіп, рақаттанған бақытты еркек бар ма? - дейді бірі.

- Бар ғой!

- Ол кім?

- Адам Ата!

- Ол не үшін бақытты?

- Қайын енесі жоқ қой!

«Поле чудес»

бағдарламасына шымкенттік бір қазақ қатысады. Көп ұзамай кезегі келіп жетеді.

Сонда Л.Якубович оған:

- Әлемге танымал әрі бүкіл Қазақстан білуге міндетті спортшыны білесіз бе? - деген екен.

Әлгі шымкенттік бауырымыз ары ойланып, бері ойланып, желкесін қасып тұрып:

- Ө-лә, шешең.. - дегенде,

Леонид Аркадьевич бірден:

- Правильный ответ! Это -

Ольга Шишигина! - деген екен.

екен.

№30 санда шыққан сөзжұмбақтың жауабы

Қ	Ы	Р	Ш	У	Ы	Ш		Т	Е	К	Т	І	Д	И	Ю		
О	О		С	Ө	Ұ	Ө									С		
Ү	Н	Е	М		Т	А	Л	А	С	А	Р				У		
Ы	Е	В	А		Е	А	М								П		
Ұ	Ш	А	Н		В	А	Й	К	У	Л	Е				О		
			А		А	Т	А	А							В		
С	Ұ	Р	А	П	Ы	Л		К	И	Н	Г		О	Ң	А	Ш	А
	Я		И	О	Н			А	К	К	О	Р	Д	С			
С	Т	О	Л		Т		Б	О	Р	А	Р		А	Ы		Ф	
		С		Д	А	Л	А		А		О	К	Қ	А	Ғ	А	Р
И	Н	Е	Ш	Е		И		М		Х	О		С	Ы	Л	А	
І		Т		Д	И	Е	Т	А		Л		Н	И	С	С	А	Н
Р	А	И	С	А		Н	А	З	Ы	М		Ы	А				К
	Я		Л	А	У	Л	А	Р		А	С	У		А	Қ		
Т						Р							К	А	Р	А	Т
Ұ				А	Й	Т	Ы	С	К	Е	Р		И	Н	А		
Р				М			Қ	У	У		А	Я	З	Т			
М				А	Н	Д		М	А	Л	И		О	Қ	А		
А				Т	А			О	Л		Н	А	Н	Ы	М		
Н	У	Р	Қ	А	Д	И	Л	О	В		А	З	А	А	Л	И	

Газетіміздің келесі саны 23.08.2019-02.09.2019 шығады

Ежелгі Мысыр қаласының ғибадатханасы су астынан табылды

Live Science басылымы 29 шілдеде Ежелгі Мысырдың Гераклион қаласын зерттеп жүрген дайверлер біршама құнды дүниелер тапқанын жазды. Мысырдың ежелгі ескерткіштерімен айналысатын жеке министрліктің хабарлауынша, су астына кеткен көне Гераклион қаласынан алтын әшекей бұйымдар, тиындар, көне храмның қалдықтары, қайықтың сынық тақтайшалары табылған.

Гераклдың атына берілген бұл қала өз заманында үлкен мегаполис болған екен. Қала біздің заманымызға дейінгі VIII ғасырда Ніл өзенінің Жерорта теңізіне құяр сағасына салынған. Клеопатра перғауынның өзі осы қаладағы храмдардың бірінде таққа отырған деген деректер бар. Өкінішке орай, шамамен осыдан 1500 жыл бұрын Гераклион су астына кеткен. Қазір бұл

қала су түбінде, 45 метр тереңдікте жатыр.

Ғалымдар 2000 жылы қаланы тапқаннан кейін, тарихтың бұрын белгісіз қырлары ашыла бастады. Соңғы зерттеулер кезінде археологтар зәулім храмның қалдықтарын тапқан. Бұдан бөлек, 75 қайық табылған. Соның ішінде салтанатты шаралар кезінде қолданылған №61 қайықтың жетіспей тұрған бөлігі де бар.

Археологтар қайықты құрастырған соң, оның ұзындығы 13 метр, ені 5 метр екендігі белгілі болды. Қола және алтын монеталар, әшекей бұйымдары да табылған. Айтпақшы, Гераклионнан табылған қола монеталар II Птолемей билік құрған тұста, біздің заманымызға дейінгі 283-246 жылдары соғылған.

massaget.kz

ЕРЖАН МАКСИМ ӘЛЕМДІ ТАҢДАНДЫРА ТҮСПЕК

Өнерімен әлемді тамсандырып жүрген өрендеріміздің бірі – Ержан Максим. Жас әнші енді «Junior Eurovision 2019» халықаралық ән байқауына қатыспақ.

Осы бір жағымды ақпарат жөнінде ҚР Ақпарат және қоғамдық даму министрі Дәурен Абаев: «Қымбатты достар! Қазақ баласы «Junior Eurovision 2019» халықаралық ән байқауына қатысатын болды. Дүниежүзі назар аударатын ән додасы 2019 жылдың 24 қарашасында Польшаның Гливице қаласында өтеді.

«Хабар» Агенттігінің Еуропалық хабар тарату Одағындағы мүшелігінің нәтижесінде Қазақстан өкілінің осы байқауға қатысу туралы берген өтініші қабылданғанын айта кету керек. Биылғы байқауда біздің елдің намысын дарынды баламыз Ержан Максим қорғайды», – деп жазды өзінің Facebook-тегі парақшасында.

Қазақстандық жас өрендердің әлемдік байқауларда оза шауып бәйге алып жатқаны еліміздің абыройын асқақтатып жатқаны қуантады. Мәселен біздің еліміздің өнерлі балалары «Eurovision» байқауына осымен екінші рет қатысқалы отыр. Өткен жылы Минск қаласында өткен байқауда Данэлия Төлешова бақ сынаған болатын.

Талантты әнші Ержан Максим Ресейдің «Бірінші» арнасындағы «Голос. Дети» байқауына қатысқаннан кейін, өз елімізде де, шетелде де кеңінен таныла бастады.

Аталмыш байқаудың суперфинал нәтижесі бойынша ол екінші орынды иеленген-ді. Телеарна басшылығының шешімімен, байқаудың алтыншы маусымының нәтижесі қайта қаралды. Нәтижесінде конкурстың арнайы шығарылымы қайта өткізіліп, Максим оның жеңімпазы деп танылды. Жақында ғана Елорда төрінде алғашқы жеке концертін өткізген ол Польша сахнасында өнер көрсетпек. Біз өз кезегінде өнерімен әлемді тамсандыруға талпынып жүрген жас таланттарымызға сәттілік тілейміз. Жарқырап жұлдыз болып көгімізде жана беретініне сенімдіміз.

ша сахнасында өнер көрсетпек. Біз өз кезегінде өнерімен әлемді тамсандыруға талпынып жүрген жас таланттарымызға сәттілік тілейміз. Жарқырап жұлдыз болып көгімізде жана беретініне сенімдіміз.

ШЕТЕЛДІКТЕРДІҢ ҚАЗАҚСТАНҒА ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫ АРТА ТҮСТІ

Барша әлемді өзінің өнерімен қайран қалдырып жүрген, еліміздің мақтанышы Димаш Құдайбергеннің Нұр-Сұлтан қаласында өткен концертін тамашалауға әлемнің түкпір-түкпірінен оның жанкүйерлері келгені бәрімізге белгілі.

Димаш арқылы шетелдіктердің де Қазақстанға қызығушылығы күн санап артып келе жатыр. Мәселен, Димаштың өнеріне сүйсінген оның Франциядағы жанкүйерлер клубының мүшелері Қазақстанға қайтып келмек ниетте.

Шетелдік жанкүйерлер әншінің концертінен соң, Ару Алматының көрікті жерлерін тамашалап, керемет әсерге бөленген.

Француздар әсіресе қазақстандықтардың ақпейілділігі мен еліміздің әсем табиғаты үлкен әсер еткенін айтады. Фан-клубтың барлық дерлік мүшелері келесі еңбек демалыстарында елімізге қайта келуді шешіп отыр.

Димаштың жанкүйерлері клубының әкімшісі Сандра Скамарони Қазақстанның табиғаты мен халқымыздың қонақжайлығын тілге тиек етіп, оның тарихы мен мәдениетімен одан әрі тереңірек танысысы келетіндіктерін жеткізді.

АҚШ ӘСКЕРІЛЕРІ ӨНЕР КӨРСЕТТІ

Ақтауға АҚШ әуе күштерінің өнерпаздары келіп, қаладағы қарттар үйіне барып, өнер көрсетті.

Өнерпаздар рок, поп, рок-н-ролл жанрында ән айтып, би биледі. Бұл топ, осы уақытқа дейін Алматы, Нұр-Сұлтан, Орал облыстарына барып мәдени кеш ұйымдастырған болатын, енді Атырау аймағына бармақшы.

«Біздің топ – АҚШ әскери күштерінің құрамынан жасалған. Біздің мақсатымыз – америкалық мәдениет пен музыкалық бағыттарды сіздерге ұсыну. Тек Ақтау қаласында емес, Қазақстанның басқа да қалаларына барып, қарым-қатынасты нығайтқымыз келеді», – дейді АҚШ елшілігінің мәдениет және білім беру жөніндегі атташе орынбасары Лэн Эриксон.

БАТЫСҚАЗАҚСТАНДЫҚТАР ӨНЕРІ ЖОҒАРЫ БАҒАЛАНДЫ

Батысқазақстандық өнерпаздар Кыргызстанда өткен «Jeti Oguz жұлдыздары» IV халықаралық конкурс-фестивалінде Гран-приді жеңіп алды.

Аталмыш дода Қырғыз Республикасының «Өңірлік даму» жылының аясында ел әртісі, белді актер Мукамбет Токтобаев пен республика мәдениетінің көрнекті өкілі, әнші Элмира Қайыпқызының құрметіне арналды. Ұйымдастырушы, әнші Қайрат Салмакеевтің айтуынша, 25 шілде күні басталып, 30-ы күні қорытындыланған айтулы шараға Түркия, Ресей, Қазақстан, Үндістан, Моңғолия, Қырғызстан, Саха (Якутия), Тыва (Тува) және басқа елдерден өнерпаздар қатысты. Жалпы, бұл шараға жыл сайын мыңға жуық адам келеді. Мұндағы мақсат – әр елдің өнер адамдарының басын қосып, таланттарын әлемге паш ету. Фестиваль бұған дейін Шыңғыс Айтматовтың 90, Әшіралі Айтиевтің 95, Калыйбек Жекшеновтің 65, Эмил Токтобековтің 55 жылдығына арналған болатын. Байқау әншілер (эстрада, опера, джаз және фольклор жанры), манасшылар, күй өнері, би өнері, дизайнерлер,

колөнер шеберлері және актерлік шеберлік аталымдары бойынша өткізілді. Фестиваль қорытындысында Х.Бөкеева атындағы БҚО қазақ драма театрының актрисасы Эльмира Мақашева актерлік шеберлік аталымы бойынша көркем сөз оқудан бас жүлдені жеңіп алды. Ол Ш.Айтматовтың «Жаннида» романынан монологты тебірене оқып берді. Сол секілді Ф.Құрманғалиев атындағы облыстық филармонияның бишілері Сұлтан Даутов пен Камилла Халелова би өнерінен Гран-при иегері атанды. «Бұл байқау – өмірімдегі ең бақытты сәттердің бірі. Өйткені әр елдің мақтаныштары – кіл мықтының арасынан дараланып шығу оңайға түскен жоқ. Ең бастысы, ел үмітін ақтап, абыройын асқақтату ғой», деді ҚазАқпарат тілшісіне ҚР мәдениет саласының үздігі Эльмира Мақашева. Айта кетейік, өткен жылы осы фестивальде «Үздік дәстүрлі әнші» аталымы бойынша Ф.Құрманғалиев атындағы облыстық филармонияның әншісі Күләш Куанышқалиева бас жүлдені жеңіп алған болатын. Биыл ол құрметті қонақ ретінде қатысты.

qazaquni.kz

Меншік иесі:
«Қазақ үні» ЖШС
ҚАЗАҚ ҮНІ
Президент –
Редакторлар кеңесінің төрағасы –
Қазыбек ИСА

Бас редактор – Күлтөлеу МҰҚАШ
Бас редактордың бірінші орынбасары – Зейнолла АБАЖАН
Бас редактордың орынбасары – Азамат ТАСҚАРАУЛЫ
Жауапты хатшы – Гүлмира САДЫҚ
Бөлім редакторлары:
Дастан ЕЛДЕС (орыс редакциясы)
Айнұр АХМЕТ (мәдениет)
Нұржан АСАН (көркемдеуші)
АЙМАҚТАҒЫ ТІЛШІЛЕР:
Астана тілшілер қосыны:
Азамат ТАСҚАРАУЛЫ
(8-702-931-89-86)
Жасұлан ИСА
(8-776-120-19-72)
Ақмола облысы:
Бақыт СМАҒҰЛ (8-701-626-77-66)
Арқалық қаласы:
Нұрсұлтан НҮРМАН
(8-702-688-84-87)
Алматы облысы:
Айтақы БҮЛҒАҚ (8-702-239-62-99)
Мәди ИСЛАМ (8-775-119-12-13)
Мырзағали НҮРСЕЙІТ (8-701-771-6496)
Қанат БІРЖАНСАЛ (8-775-323-0850)
Батыс Қазақстан облысы:
Қажымұқан ҒАБДОЛЛА
(8-701-111-61-05)
Жезқазған қаласы:
Жанат АСАНҚАЛИ
(8-702-384-12-00, 8-707-261-20-98)
Сәтбаев қаласы:
Абдолла ДАСТАН
(8-71063) 7-20-97, 8-777-302-46-79)
Қарағанды облысы:
Ахметқали ХАЛЕНОВ (8-701-450-30-18)
Қостанай облысы:
Төлен РАМАЗАНҰЛЫ (8-701-174-06-70)
Семей қаласы:
Рахат АЛТАЙ
(8-775-998-15-39)
Маңғыстау облысы:
Сағындық РЗАХМЕТ (8-775-379-84-88)
Түркістан облысы:
Әбдіғалпал АЙДАР
(8-702-475-75-66, 8-771-390-73-75)
Асылхан ӘЛІ (8-701-626-88-32)
Түркістан қаласы:
Әтіргүл ТӘШІМ (8-702-489-47-23)
Атқарушы директор –
Қаныш ЖАРЫЛҚАСЫН
Тарату бөлімі:
Астанада:
Жасұлан ИСА
(8-776-120-19-72)
Шымкентте:
Мұтан ИСМАЙЫЛ (8-701-692-1340),
Астанада «Алты Алаш» (87015728847)
дүңгіршіктерінде сатылады
Газет ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігінде 19. 12. 2012 жылы тіркелген. Куәлік №13976-Г (Алғашқы куәлік №1270-Г, 01. 08. 2000 жыл).
Автордың пікірі мен редакция көзқарасы сәйкес келе бермейтінін ескертеміз. Қолжазбалар өңделеді және қайтарылмайды. Жарнама мәтініне жарнама беруші жауап береді. Газеттен көшіріліп басылса, сілтеме жасалуы шарт. Газете «Қазақпараттың» материалдары пайдаланылды. Газет «Қазақ үні» компьютер орталығында беттелді
АЙЛЫҚ ТАРАЛЫМЫ – 60 400
ЖАЗЫЛУ ИНДЕКСІ – 65380
Редакцияның мекен-жайы:
050006, Алматы қаласы, Қалқаман-3 ықшамауданы, С. Сейітов көшесі, 11 үй
Байланыс телефоны:
8 (727) 398-57-31
E-mail: qazaquni2000@gmail.com
www.qazaquni.kz
Кезекші редактор –
Зейнолла АБАЖАНОВ

ТОО «Қазақ үні»
БИН 000540006784
ИИК KZ5085600000385541
АГФ АО «БанкЦентрКредит»
г. Алматы, БИК КСВКЗКХ, Кбе 17
Газет «Алматы-Болашақ» баспаханасында басылды. Алматы қ., С. Мұқанов к., 223 б. Көлемі: 6 баспа табақ

ҚАЗАҚТЫҢ МҰҢЫ МЕН ШЫНДЫҚТЫҢ ЖЫРЫ - «ҚАЗАҚ ҮНІ» ГАЗЕТІНЕ ЖАЗЫЛЫҢЫЗДАР!

ЖАЗЫЛУ ИНДЕКСІ – 65380
«Қазпошта» арқылы жазылу бағасы:

1 ай	қала	379,24	3 ай	қала	1137,72	6 ай	қала	2275,44	12 ай	қала	4550,88
1 ай	ауыл/аудан	397,86	3 ай	ауыл/аудан	1193,58	6 ай	ауыл/аудан	2387,16	12 ай	ауыл/аудан	4774,32

Ⓐ – материалдың жариялану ақысы төленген